

KIELIKESKUSUUTISIA

LANGUAGE CENTRE NEWS

8/1987

LOKAKUU - OCTOBER

RAPORTEJA - REPORTS

Liisa Kurki-Suonio: Kielikeskusten mahdollisuuksista tehdä tutkimusta	3
Marga Margelin: Nordisk forskarkurs i läsforskning/ The Nordic symposium on reading research	7
Pirjo Väänänen: Ro-ro, Lo-lo! Saksanopettajat Lyypekin satamassa	11
Christina Heltola: Fortbildningsseminarium för översättarutbildning	15
Peter Starmans: Fortbildungsseminar des Instituts für deutsche Sprache (Dresden) für finnische Fachsprachenlehrer 5. bis 12. September 1987	16
Jean-Pierre Dépée: Enseignement du français - langue de specialite, applications concretes	18
Liisa Löfman: Korkeakoulujen kielikeskuksen materiaalituotannon uusia suuntia	25
Kielikeskustietokanta tekeillä	27

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

Collins cobuild english language dictionary	28
Untersuchungen zum Artikelgebrauch im Deutschen	29
Kielellinen vuorovaikutus opetuksessa ja oppimis- sessä I-III	33
"Narkotyki - Niemyte dusze"	35

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

Kielistudiopäivä kielenopettajille	38
AFinLAn syyssymposium	39
Seminaari venäjän kielen opettajille	40
Videofilmejä venäläisestä kansanomaisesta käsi- työtäiteestä	40
Stipendien des Goethe-Instituts im Jahre 1988	41
Internationale Hochschulferienkurse für Germanistik (IHFk) an Universitäten und Hochschulen in der DDR 1988	43
RELC Regional Seminar	44
Brisbane College of Advanced Education	45
Seminaareja Hanasaarella	50

ENGLISH SUMMARY

52

Korkeakoulujen kielikeskus
Jyväskylän yliopisto
40100 JYVÄSKYLÄ 10

Language Centre for Finnish Universities
University of Jyväskylä
SF-40100 JYVÄSKYLÄ 10
Finland
ISSN 0358-2027

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUS
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vastaava toimittaja / Managing editor: Liisa Löfman
Toimittaja / Editor: Minna-Riitta Pöyhönen
Toimituskunta / Editorial staff: Jean-Pierre Dépée
Markku Helin
Sirkka Laihia-Kankainen
Maisa Martin
Eva May
Tuija Nikko
Eila Pakkanen
Helena Valtanen
Sabine Ylönen

Puh. / Tel. (941) 292 880 Löfman
292 881 Puoliväli, Salo
292 882 Laihia-Kankainen
292 883 Nikko
292 884 May, Valtanen
292 886 Huhta, Tumpila
292 887 Pakkanen
292 888 Dépée
292 889 Martin
292 877 Pöyhönen
292 878 Sikanen
292 879 Helin
292 419 Ylönen, Kudyba-Lindell

Editorial

Kielikeskustutkimuksesta

Kielikeskuksia pidetään yleisesti pelkästään opetusta antavina laitoksina. On kuitenkin mahdottomuus, että yliopistossa toimisi laitos, joka ainoastaan opettaa - opetusta ja tutkimusta ei voi eikä saa erottaa toisistaan.

Miksi sitten on syntynyt käsitys vain opetusta antavista kielikeskuksista? Suurin syy tähän on varmasti nähtävissä kielikeskusten virkarakenteen muodostumisessa. Kielikeskuksia perustettiin suhteellisen nopeasti, ja ne joutuivat välittömästi aloittamaan opetuksen. Opettajat joutuivat työskentelemään suuren paineen alla etsiessään ja luodessaan opetukseen sopivia materiaaleja ja metodeja. Kielikeskusten suuret opetustuntimäärät (vähintään kaksi kertaa yliopiston kaikkien opiskelijoiden määrä!) hoidettiin - ja hoidetaan yhä - pääasiassa tuntiopettajien voimin. Vakinaisia johtajan virkoja/toimia saatiin odottaa pitkään - ensimmäinen vakinainen johtajan toimi saatiin Korkeakoulujen kielikeskukseen kymmenen vuotta laitoksen toiminnan alkamisen jälkeen. Tälläkin hetkellä kolmestatoista kielikeskuksesta vain kolmessa on vakinainen johtajan toimi.

On itsestään selvää, että tuntiopettajilla, joilla on paljon opetusta ja usein epävarma asema, ei ole parhaat ulkoiset edellytykset tehdä tutkimustyötä. On niin ikään selvää, että vakinaisen johtajan puuttuminen, jolla olisi mahdollisuuksia ohjata ja suunnitella laitoksessaan tehtävää tutkimusta, vaikeuttaa huomattavasti motivaatiota ja mahdollisuuksia tieteelliseen työhön.

Tilanne parantunee kuitenkin vähitellen. Tutkimuksen tärkeään asemaan myös kielikeskusten työn tukijana on alettu kiinnittää yhä enemmän huomiota. Opettajat ovat innostuneita, tutkimusaiheita on runsaasti, onhan erityisalojen kielenopetus uusi ala, jolla ei juuri ole tehty tutkimusta. Tutkimuksen antamaa tietoa tarvitaan kipeästi, jotta erityisalojen kielenopetus saataisiin tehokkaaksi ja vastaamaan niihin haasteisiin, joita yhä kansainvälistyvä maailmamme jatkuvasti asettaa. Jos kielikeskukset eivät voi hyödyntää tutkimuksen tuomaa tietoa, on väistämättömänä seurauksena opetuksen tason madaltuminen ja tätä kautta akateemisten kansalaisten saaman oman alansa peruskielitaidon huononeminen.

Tänä syksynä onkin tarkoitus kiinnittää huomiota kielikeskustutkimuksen tekemiseen, sekä valtakunnallisella tasolla että jokaisessa kielikeskuksessa erikseen. Korkeakoulujen kielikeskus järjestää Konnevedellä 3-4.12. tutkimusseminaarin, jossa on tarkoitus lähemmin tarkastella tutkimuksen tekemisen mahdollisuuksia, edellytyksiä ja luoda alustavaa tutkimussuunnitelmaa/kartoitusta kielikeskuksia varten. Tästä tarkemmin keskiaukeamalla. Tässä lehdessä esittää paikallisen kielikeskuksen näkökulmia tutkimukseen Liisa Kurki-Suonio s. 3. Seuraavassa Kielikeskus uutisten numerossa jatketaan keskustelua tutkimuksesta, ja luvassa on ainakin esitys Korkeakoulujen kielikeskuksen tutkimuksesta.

Liisa Löfman

RAPORTTEJA - REPORTS

Liisa Kurki-Suonio
Tampereen yliopiston kielikeskus
Korkeakoulujen kielikeskus

KIELIKESKUSTEN MAHDOLLISUUKSISTA TEHDÄ TUTKIMUSTA

Kirjoitus perustuu kielikeskusten ensimmäisessä tutkimusseminaarissa (marraskuussa 1986 Konnevedellä) pitämäni alustukseen: "Mitä haluaisin kielikeskuksissa tutkitavan - ja mitkä ovat olleet tutkimuksen esteet". Esteistä - sekä ulkoisista että asenteellisista seikoista johtuvista - huolimatta on kielikeskuksissa pantu alulle tutkimusta, jota tulee edelleen kehittää ja jonka edellytyksiä tulee parantaa. Käsittelem tässä kirjoituksessa kielikeskusten mahdollisuuksia tutkimuksen tekemiseen sekä esitän muutamia ajankohtaisia aiheita.

KIELIKESKUSTUTKIMUKSEN OIKEUTUS

Paikalliset kielikeskukset saavat usein kuulla olevansa vain opetuslaitoksia, joiden ei edes edellytetä tekevän tutkimusta. Ainoastaan Korkeakoulujen kielikeskuk- sella katsotaan olevan tutkimusvelvollisuus, muissa kielikeskuksissa sen sijaan tehtäviin saattaa kuulua "kielitieteen ja kielitaidon opetuksen kehityksen seuraaminen"; "opetuksen ja kielitaidon mittaamisen kehittäminen/edistäminen"; tai tarvittavan oppimateriaalin tuottaminen. Usein unohdetaan, että yliopistossa ei tutkimusta ja opetusta voi erottaa toisistaan, vaan tutkimusta tarvitaan välttämättä, jos jotain toimintaa aiotaan kehittää. Tampereen yliopiston kielikeskuksen johtokunta on myös johtajan kelpoisuusehtoja perustellessaan todennut, että tutkimuksen ja opetuksen erottaminen toisistaan ei ole mahdollista yliopistossa, ei myöskään kielikeskuksissa ja on kiinnittänyt huomiota korkeakoulujen kielenopetukseen kohdistuviin yhä suurempiin vaatimuksiin. "Näihin vastatakseen sen on pystyttävä jatkuvasti seuraamaan alan kehitystä sekä kielitieteellisestä että kielipeda- gogisesta näkökulmasta. Kielikeskusten piirissä on tämän vuoksi saatava aikaan nykyistä huomattavasti enemmän tutkimusta. Kielikeskusten on myös pystyttävä yhteistyöhön, esim. projektien toteuttamiseen, muiden kieltä ja kielenopetusta tutkivien laitosten kanssa".

Oireita asenteiden ja tehtävien muuttumisesta alkaakin jo näkyä. Helsingin yliopiston kielikeskuksen johtajalta vaaditaan tieteellinen pätevyys ja Tampereen

yliopiston kielikeskuksen johtokunta katsoi tutkimuksen ohjaamisen kuuluvan johtajan toimenkuvaan. Tutkimusyhteistyötä on aloitettu Korkeakoulujen kielikeskuksen kanssa, yhteistyötä kaivataan opettajankoulutuslaitosten, kielten laitosten, kääntäjänkoulutuslaitosten ja kasvatustieteiden laitosten kanssa. Innostusta ja mielenkiintoa tutkimuksen tekemiseen siis on kielikeskuksissa, mahdollisuudet siihen ovat kuitenkin huonot. - Tutkimuksen laiminlyöminen johtaa kielikeskusopetuksen tason huononemiseen ja sitä kautta akateemisesti koulutettujen kielitaidon tason heikkenemiseen.

Kielikeskukset ovat luonnollinen tutkimuksen tekemisen ympäristö: Opetukseen liittyvästä tutkimuksesta suuri osa on sellaista, jota voi tehdä vain todellisessa ympäristössä, oikeiden opiskelijoiden kanssa.

SANA TUTKIMUS PELOTTAA...

Usein tuntuu siltä, että tutkimuksen tekeminen mielletään juhlalliseksi, arvokkaaksi, vaikeaksi - tutkimuskynnys on korkea. Tutkimuksen tekeminen ei tarkoita ainoastaan väitöskirjan laatimista. Olisikin muistutettava siitä, että tutkimusta ovat myöskin väitöskirjaa pienemmät kokonaisuudet, esimerkiksi raportit opetuskokeiluista, kielitaidon tarpeiden kartoitukset, oppimateriaalin pohjaksi tavittava tutkimus, materiaalien ja tekstien kokeilu, vertailu ja evaluointi.

Tutkimus on myös perinteisesti mielletty - varsinkin humanistisilla aloilla - yksinään puurtamiseksi. Kieliaineissa on kuitenkin viime aikoina käynnistetty useita tuloksekkaita yhteistyöprojekteja. Kielikeskukset ovat jo tottuneet materiaalin valmistamiseen yhteistyönä eri kielikeskusten opettajien ja Korkeakoulujen kielikeskuksen tutkijoiden kesken, tiimityötä on myös täydennyskoulutuksen alalla. Tästä on syntynyt näyttöä myös julkaisuina, sekä oppimateriaalipaketteina että nauhoitteina ja testeinä. Yhteistyötä tulisikin organisoida lisää. Korkeakoulujen kielikeskus voisi lisätä tutkimusyhteistyötä, opetusministeriön ja Suomen Akatemian tulisi voida avustaa rahallisesti esim. tutkijan väliaikaisina palkkamenoina ja matkakorvauksina. Korkeakoulujen kielikeskuksen eräs mahdollisuus auttaa tutkimusta tekeviä on kutsua tutkija joksikin aikaa Korkeakoulujen kielikeskukseen. Tutkija/opettaja voisi työskennellä joko sijaisena, "tuntityöläisenä" tai opettajan/tutkijan vaihdon puitteissa. Tällöin tutkimusta tekevä opettaja siirtyisi korkeakoulujen kielikeskukseen, josta vastaavan kielen tutkija siirtyisi puolestaan kielikeskukseen hoitamaan ko opettajan opetusta. Korkeakoulujen kielikeskuksen etuna on esim. hyvin varustettu kirjasto.

MITÄ PITÄISI JA VOISI TUTKIA: SUBJEKTIIVINEN NÄKEMYS

Kielikeskusopetus ajoittuu koulun kielenopetuksen ja ammatissa toimivien saaman täydennyskoulutuksen väliin. Tämä ajoitus vaatii tutkimusta kumpaankin suuntaan, sekä kouluun että yliopiston ulkopuoliseen elämään päin. Kielitaidon pohja (koulu) sekä tarpeet (ammatissa toimiminen) tarjoavat paljon tutkittavaa.

Yliopistoissa on käynnissä sekä useita koulujen kielenopetukseen liittyviä tutkimuksia että suomalaisten kielitaidon tarvekartoituksia (esim. Kielen oppimisen ja kielenopetuksen tutkimusyksikössä Jyväskylän yliopistossa). Helsingin yliopiston kielikeskuksessa tehdään tarveanalyysiä opetuksen suunnittelun pohjaksi; aiemmin on ollut suullisen kielitaidon opetukseen ja testaukseen liittyviä kokeiluja englannin kielessä. Oulussa on tekeillä ns. virkamiesruotsin tavoite- ja kriteeritutkimus, Korkeakoulujen kielikeskuksessa suunnitellaan yleistä tarvekartoituksen mallia sovellettavaksi kielikeskusten tarpeisiin, muutamia esimerkkejä mainitakseni.

Kielikeskuksissa on omat ainutlaatuiset ongelmansa ja opetustilanteensa. Opetus on paljolti erityisalojen kielenopetusta, jolle tieteenalat asettavat vaatimuksia. Vieraan kielen opetuksessa olisi voitava käyttää hyväksi äidinkielen viestintätaitojen hallinta ja muun opiskelun antama tuki. Yhteinen pohja viestinnän opetuksessa ja erityisalojen kielenopetuksessa olisi antoisa tutkimuskohde, käytetäänhän kielenopetuksessa apuna esim. neuvottelu- ja esitystaitojen harjoittelua. Sanaston - myös erityisalojen - opettamisesta ja oppijan strategioista uusien sanojen oppimisessa tarvitaan tietoa. Oma ongelmansa ovat kielet, joista ei ole vertailevaa tutkimusta, sanakirjoja tai oppimateriaalia suomalaisten tarpeisiin (kiina, japani), tai vastaavasti suomen opettaminen ulkomaalaisille Suomessa. Tutkimuksen olisi myös pystyttävä vastaamaan kysymykseen miten parhaiten päästään edes lähelle tavoitteita lyhyessä ajassa jo useita kieliä opiskelleen opiskelija-aineksen kanssa!

SUOMALAISET REPUTTAVAT KIRJOITUSKOKEISSA

Tutkimuksen tulisi ennakoida tulevaa kehitystä. Olisi tehtävä pohjustustyötä ennen kuin aloitetaan uusia kursseja. Näitä ovat "vanhoissa kielissä" kirjoittamisen kurssit. Vaikka tutkintosäännöistä johdetut rajatut tavoitteet edellyttävät luetun ymmärtämisen ja suullisen kielitaidon (opiskelun ja ammatin tarpeisiin) antamista yleisopinnoissa, on joissain kielissä (äidinkielen lisäksi) kuten ruotsissa ja enenevässä määrin englannissa, tarvetta kirjottamisen harjoitteluun. Kielitaito on kokonaisuus, jonka kaikkia osataitoja olisi kehitettävä myös korkeakouluopintojen aikana.

Korkeakoulujen kielikeskus on kokeillut englantilaisen Royal Society of Arts'in kommunikatiivisen kielikokeen järjestämistä suomalaisille opiskelijoille. Tulokset osoittavat, että valitessaan vaikeimman tason kokeen kaikissa testattavissa osataidoissa (lukeminen, kuuntelu, puhe, kirjoittaminen) opiskelijat selviävät hyvin tai erinomaisesti muista, mutta yleensä epäonnistuvat täysin saman tason kirjoituskokeessa. Aikanaan suuri edistysaskel, suullisen kielitaidon kehittäminen ja opetuksen tehostaminen, on jättänyt asiakirjoittamisen vieraalla kielellä liian vähälle huomiolle. Kirjoittaminen voidaan yhdistää tekstipohjaiseen tai suulliseen opetukseen tai kokonaan integroituaan kurssiin. Jopa ammattiaineen kanssa integrointia voisi kokeilla nimenomaan tieteellisen kirjoittamisen opetuksessa. Tietoja ja kokeiluja tarvitaan.

PROJEKTEJA MYÖS TUTKIMUKSEEN

Tässä lehdessä kerrotaan toisaalla järjestyksessä toisesta kielikeskusten tutkimusseminaarista ja tutkimuskyselystä, ja seuraavaan numeroon on tulossa kirjoitus Korkeakoulujen kielikeskuksen omasta tutkimuksesta. Suunnitelmista on yhtenä esimerkkinä kielitaidon mittaamisen kehittämisprojekti, ns. testausprojekti, joka on ollut toiminnassa jo useita vuosia. Nyt on tarkoitus järjestää yhteistyötä paikallisten kielikeskusten kanssa oppimateriaaliprojektien tapaan. Tänä syksynä on kokeiltu englannin kielen testaustyöryhmän laatimia uusia tekstin ymmärtämisen alkukokeita, ja tuloksia analysoidaan. Parhailaan neuvotellaan paikallisten kielikeskusten mahdollisuuksista osallistua projektin työhön laajemmin. Projektissa työskennelleen australialaistutkija Dorothy Economoun raportista ja sen sisältämistä ehdotuksista pyydetään palautetta kielikeskuksilta. Palautteen pohjalta kehittynee uusia ideoita ja mahdollisuuksia tälle projektihankkeelle.

Tutkimuksen mahdollisuuksien yleinen laajentaminen merkitsee resurssien uudelleen kohdentamista ja uutta asennoitumista, oikeutuksesta kai ollaan yhtä mieltä - ainakin periaatteessa.

Marga Margelin
Joensuun yliopiston kielikeskus

NORDISK FORSKARKURS I LÄSFORSKNING/ THE NORDIC SYMPOSIUM ON READING RESEARCH

The Nordic Symposium on Reading Research was held at the University of Joensuu in August this year. The symposium was sponsored by Nordiska forskarkurser and the participants represented the Scandinavian countries: 5 from Denmark, 1 from Iceland, 5 from Norway, 5 from Sweden, and 7 from Finland. The aim of the symposium was to present various ways of approaching reading research in different fields so as to promote new research strategies that would lead to new research results applicable to teaching reading and learning to read. Current Nordic and international research was presented. The lectures were as follows:

Robert C. Calfee (Stanford, USA)	Trends of Reading Research
and
Reading Research and its Application to School
Ingvar Lundberg	Introduktion och översikt om läsforskning inom olika vetenskapliga discipliner
Isto Ruoppila	Utvecklingspsykologi och läsforskning
Viking Brunell	Läsförståelse och sociokulturell bakgrund
Jorma Kuusinen	Forskningsmetodologi för skolprestationer i olika ämnen
Marja-Liisa Julkunen	Läsundervisningsmetoder i den finska grundskolan och deras praktiska betydelse
Pekka Niemi	Experimentell psykologi och läsdiagnostik
Lynette Bradley (Great Britain)	Research on Rhyming, Reading and Spelling
and
The Independence of Reading and Spelling
Torleiv Høien	Prosessanalys vid kartläggning av avkodningssvårigheter
Kari Tuunainen	Preventiva och rehabiliterande åtgärder i läsundervisning

One day was spent on presentations and discussion of the Nordic Project of Reading Research. In addition to lectures, the programme included groupwork, presentations of participants' research projects, excursions and leisure activities. The course was so intense and inspiring that even the rainy weather did not matter. We are grateful to the leaders, Ulla Lahtinen and Kari Tuunainen, for a good ten-day symposium.

What follows are some of my notes and they are meant for those teaching academic reading. I hope they will provide the reader with some ideas and lead to

discussion. Please note that they are not quotations from the lectures or discussions, but ideas based on them and processed by a participant teaching scientific reading to university students.

- Reading a text includes DECODING and COMPREHENSION. The former is comprised of issues like phonology, morphology and syntax, the latter of rhetorical and conceptual issues.
- Could anthropological studies help us understand the ways in which people comprehend? Decoding is easier to analyze, or is it? In other words what does literacy do to the mind? Has this something to do with explicitness? What is the difference between NATURAL and FORMAL presentation? In natural speech we do not say everything we have in our minds explicitly, we make assumptions about the listener(s). In formal presentations (e.g. a lecture) we want to say everything we can to make our point clear, we organize our ideas.
- Learning reading-literacy is not a question of how the mind works, but rather how the mind is shaped by instruction. Much of reading is automatic, but when there are difficulties one needs to analyze, study the "building-blocks", and how the system operates.
- Reading-literacy does not usually evolve naturally, but is the result of schooling. If the student learns that reading can be accomplished through a set of separable tasks, then his performance will reflect these tasks. If reading is taught as a bundle of unrelated skills, then the result is likely to look rather chaotic.
- In all reading the most important skill is recognition of vocabulary. Useful exercises would be those connected with e.g. apposition, context guessing, webbing, compounding, affixes, and use of an encyclopedia. However, for reading purposes an awareness of the relationships among words is much more crucial than mastery of specific vocabulary items, and the skills involved in context-guessing are more useful than a large list of discrete words. While foreign language students find it extremely difficult to ignore words they cannot understand their tendency always to look up everything is wasteful and inefficient, and should be discouraged. They must be encouraged to focus on KNOWN material rather than unknown.

- We can approach a topic in a descriptive or a sequential way. The basic building blocks for the former are e.g. list, network, matrix, hierarchy; for the latter e.g. ordered list, flowchart. Use these in tasks to organize texts. Watch out for recursiveness: what the deeper structure is and what the elaborations are. In other words make students recognize/know the building blocks. If they are obscure, RECREATE, because not all writers write well. This is one way to practice expository compositions, yet it is part of reading comprehension.
- Give the students a text in a totally unknown language with a few significant English/Latin loanwords. What do they get from it? Surprisingly much! This shows how much prediction and background knowledge goes into our reading.
- In academic reading we should have a searching approach and we should make the student wrestle with the text.
- Management tends to be the major concern in classrooms, that materials determine instructional content and method, and that variations between teaching styles are substantial and idiosyncratic.
- A children's game could help us realize how words are/can be created or analyzed. Ask a student to explain the word raincoat, another the word firehouse; how about rainhouse and firecoat. Explanations follow. Ask the students how and why they knew the last two words and the answer usually is "by experience". Rhyming and playing with made-up words has proved significant in teaching reading. It reveals the ability of seeing similarities, of understanding generalizations. Research has shown that if children and adults alike cannot play with words and rhymes, they have the problem of generalization.
- Sometimes students understand all the sentences in a reading passage (linguistic level), but still do not understand what it says as a whole (conceptual level). Scientific texts not only make assumptions about the linguistic competence of the reader, but also conceptual assumptions concerning the knowledge of the subject that the reader brings to the text. When children learn to read in their native language the curve for learning goes up stepwise (phoneme, word, clause etc recognition), but then levels off. This is the stage where decoding has been learnt, but comprehension

of longer units has not been reached. There is little research on what happens then: Where do upper secondary school children stand? What is the situation with university students or adults in general? We ESP teachers do not know what the problems would be in the native language, however, we guess what they are in the foreign language - and all too often limit ourselves to looking at vocabulary and structure.

- Reading is not a separate area. The strategies for reading comprehension should follow this line: THINK > READ > WRITE. The student gains more from his reading if he takes notes as he reads, because thus he shows he has comprehended and not just decoded. The student must also learn to read critically: what is the author's purpose (Are there facts mixed with opinions? How reliable is the material? etc.), and express his viewpoint or recreate a poorly organized text.
- Reading speed is generally regarded as a symptom rather than as a cause of other reading problems, but the issue is more complex than this. Fluent reading is dependent to a considerable degree on the reader's ability to exploit redundancies in the text. Students who read more slowly than they customarily do make significantly more errors in comprehension than if the rate is increased. The issue of the rate of reading should not be interpreted as suggesting that rate of reading should be valued as an end in itself. The concern should be with rate of comprehension i.e. the optimal rate at which the student can fulfill the purposes for which he is reading a particular passage. He should be able to adjust and vary his rate of reading effectively with different reading situations.
- The idea that a student should be given one attempt at a task is inappropriate especially in academic reading. Reading is a complex skill and we do not even expect ourselves to understand sufficiently on the first read. Students should have the opportunity of discussing what they read with their peers and/or some one with more expertise in the field.
- A language classroom should become a workshop with preparatory activities to awaken interest, to study what sort of information may be found, what value it has, and what knowledge the readers already have. When reading the text, focus should be on information rather than language, on global ideas rather than details.

Pirjo Väänänen
Jyväskylän teknillinen oppilaitos

Ro-ro, Lo-lo! SAKSANOPETTAJAT LYYPEKIN SATAMASSA

Lyypekki hymyili vienosti muinaista hansahymyään elokuisena sunnuntaina, kun seitsemän hengen iskujoukkomme kokoontyi isäntämme Herr Doktor Jessenin ympärille tervetuliaisillalliselle. Paimenpuheessaan Herr Doktor Jessen yllytti meitä koko Deutsche Auslandsgesellschaftin nimissä saavuttamaan paljon ja konkreettisia tuloksia. Olimmehan tänne kaupan kehtoon saapuneet nimenomaan työseminaariin, tarkoituksenamme tehdä Lyypekin satamasta kielenopetusvideo. Kautta maistuvan Rheiniviinin, me lupasimme olla ahkeria.

Maanantai avasi ovensa helteisenä ja joukkomme jäsenet suunnistivat perhema-joituksestaan Brötchenien, makeiden marmelaadien ja saksankielisten aamunavau-sien parista kohti kaupungin keskustassa sijaitsevaa Lübecker Hafengesellschaftin (LHG) toimistoa. Siellä oli yhtiön johto vastassa ja ne meistä, jotka löysivät rastin vaaditussa ajassa, saivat katsella upeaa diaesitystä yhtiön toiminnasta. Sitten ajoimme vuokra-autolla satamaan, tarkemmin sanoen yhteen Lyypekin monista satamista, Vorwerker Hafeniin, missä meitä odotti vitaalinen ja sympaattinen satamapäällikkö Herr Kais. Hän tarjosi meille yleiskatsauksen sataman toiminnos-ta ja innostui lopuksi spontaanisti kertomaan miellyttävistä Suomen-kokemuksis-taan. Sen jälkeen Herr Kais kierrätti meitä hallintorakennuksessa, jolloin sovim-me haastattelusta talous- ja atk-vastaavan Herr Brüningin kanssa sekä päätimme tulla kuvaamaan työnjohtokeskuksen toimintaa. Lounaan söimme kanttiinissa satama-työläisten ruokatauon jälkeen. Lopuksi palasimme meille ystävällisesti varattuun työhuoneeseen, joka normaalisti toimi koulutustilana, ja purimme kuvauslaitteis-tomme sinne sekä suunnittelimme saamiemme aikataulutietojen mukaan seuraavaa päivää. Neljän tienoilla palasimme autoillamme kaupunkiin ja puoli seitsemältä kokoonnuimme hotelli Jenseniin raportoimaan saavutuksistamme Herr Doktor Jesse-nille.

Tiistaina pääsi varsinainen ohjelmanteko käyntiin. Aamupäivällä kuvasimme ja haastattelimme Herr Brüningiä, 28, joka olisi yhtä hyvin sopinut tv-sarjaan Legenda jo eläessään. Pahoittelimme vain mielessämme sitä, kuinka vaikea on vangita ihmisen eloisaa ja dynaamista persoonallisuutta nauhalle. Haastattelu-

tilanteessa eloisuus näytti haalistuvan, eivätkä spontaanit otokset videokameroilla ole sisätiloissa helppoja toteuttaa. Iltapäivällä katsoimme läpi aamupäivän otoksemme kuten videontekomenetelmään kuuluu. Iltapäivällä pääsimme myös kuvaamaan ja seuraamaan ensimmäistä laivan purkausta ja lastausta. Ja siellähän se makasi: ilmielävä lo-lo-laiva eli lift on lift off -järjestelmällä lastattava ja purettava laiva. Enson paperirullat nostettiin nostureilla laivan ruumasta paletille, jotka sitten vuorostaan hinattiin erityisillä vetoautoilla varastojen edustalle. Ryhmämme kokenut voimakaksikko ryhtyi työhön: Ewald Reuter Tampereen kielikeskuksesta kuvasi ja Markus Giss samaisesta työpaikasta innoitti työnjohtajia selostamaan tapahtumaa. Kuvan tuli palvella selostustekstiä. Siksi palasimme erityisen jännittyneinä tarkistamaan nauhoitusta työhuoneeseemme. Saimme olla tyytyväisiä, sillä tällä kertaa otos onnistui kerralla. Aina emme olleet yhtä onnekkaita.

Ensimmäisen kuvauspäivän jälkeen emme enää liikkuneet joka kohteessa kokonaisuena ryhmänä, vaan työtä tehtiin vaihtelevasti tarpeiden ja tilanteiden mukaan. Kaksi pienryhmää saattoi kuvata yhtä aikaa eri kohteita tai sitten yksi ryhmä kuvasi ja muut suunnittelivat haastattelukysymyksiä tai valmistivat haastateltavia eli sondeerasivat. Aina vähintään yksi transkriboi jo tehtyjä nauhoja; loppupäivästä pari tuntia tosin transkriboimme usein kaikki, koska oli tärkeää saada kuvanauhan puheteksti kirjoitettuna myöhempää didaktisointia varten. Pitkän työpäivän katkaisi yleensä vain kanttiinin makkara ja perunasalaatti.

Kuvauskohteita satamassa riitti. Lo-lo-laivan jälkeen tutustuimme ro-ro- eli roll on roll off -laivaan. Nyt kuormatut paletit laskettiin ensin massiivisella hissillä ylemmiltä kansilta alas, mistä sitten vetoautot eli "mafit" koukkasivat ns. joutsenenkauloillaan kuorman mukaansa. Homma tuntui todella nimensä mukaan rullaavan. Paperirullien varastointi oli myös kiintoisaa. Trukit kahmaisivat muutaman rullan kerrallaan pyöreisiin kopriinsa ja pitkämastotrukit nostivat lastin muuttamatta mutkitta monikymmenmetrisen pinon päällimmäiseksi. Trukinajajan työ näytti olevan tarkkuutta vaativaa, rekkaa kuormatessa ajaja saattoi trukin haarukoilla asetella lastia parin sentin tarkkuudella.

Kävimme myös tallentamassa hedelmänlastausta Suomeen, saksalaisen puun kuormausta (!) maahamme tuontia varten, kiinalaisen laivan lastausta erityyppisillä teräslangoilla, Railshippfirman juna-laiva -syteemijä Travemünden Skandinavienkailla sekä juuri ostetun Valmetin Piggypackerin toimintaa. Viimeksimainittu kuljetusvehje nostelee mahtavia kontteja ja kokonaisia rekanperiä ja asettaa ne huipputarkasti haluttuun paikkaan. Sama kone hoitaa erikokoiset kuljetettavat venyttämällä haarukkahvojaan halutun pituisiksi.

Saimme myös tilaisuuden vieraillla satamankuopeessa toimivassa paperintuontifirmassa nimeltään Warico sekä Finncarriersyhtymän Finland Frachtkonttorissa. Molempien edustajia haastattelimme myös videolle. Ja eräänä päivänä sataman johtaja

järjesti meille tilaisuuden kuvata koko satamapanoraama viljasiilon katolta. Tässä yhteydessä kirkastuivat meille videonteon Murphynlait ensimmäisen kerran. Kun olimme ajaneet tukipaikaltamme siilolle, nousseet kymmeniä metrejä verkkaisella hissillä kahden LHG-miehen saattamana, asetelleet kameramme, liittäneet mikrofonimme, valmentaneet haastateltavamme ja päässeet juuri vauhtiin, ilmoitti kameramme, että akku on loppu. Vara-akku pelasi pari minuuttia ja teki saman ilmoituksen. Oli palattava tukipaikkaan hakemaan uutta akkua. Toisella kerralla akkutenän jälkeen oli palattava vielä hakemaan unohtunutta varanauhaa, kun käytössä ollut loppui yllättäen.

Sisäkuvaus oli kuitenkin kaikkein mutkikkainta loistelamppujen kanteluineen ja aseteluineen. Työnjohtokeskuksessa, sataman kolmejäsenisessä hermokeskuksessa, teimmekin useita otoksia tuloksen varmistamiseksi. Tv-tähtemme olivat ihailtavan kärsivällisiä.

Työseminaarimme toisinaan puolijuoksuisen kiireinen työtahti, pitkäpinnaisuutta vaativa transkribointi, varhaiset aamunousut sekä leikkausvaiheen valvotut yöt saivat meidät kokemaan todellista työn suloa. Päivien edetessä muutkin kuin voimakaksikkomme löysivät vahvat puolensa: Eeva oli mestari transkriboimaan, Tuula kuvaamaan ja Anja selvitti sosiaalisilla taidoillaan kiperätkin tilanteet kuten kiinalaisten kolmikielisen haastattelun, jossa vastaukset tulivat lähinnä kiinaksi.

Työmme oli hikistä mutta se palkittiin. Joka ilta tapasimme Herr Doktor Jessenin ja tarjolla oli ensiluokkaista einettä hopeakupujen alta kera kultivoidun saksankielisen seurustelun. Monet intoutuivat tässä atmosfäärissä jopa runonlausuntaan. Ja sataman puolella: kaiken avuliaisuutensa ja ystävällisyytensä huipuksi Herr Kais sulloi meidät kameroinemme pieneen viehättävään jokilaivaan ja niin me matkasimme kuin parhaat kunniavieraat pitkin Travea ihailien Lyypekin vanhoja taloja, satamarakennelmia ja upeita joenrantamia hyvän kahvin höyrytessä kupeissamme.

Palkintoihin kuuluu tietysti myös työmme konkreettinen ensihedelmä: 90 minuutin ohjelma Lyypekin satamasta, jota väsyneinä mutta onnellisina saimme Finnjetillä paluumatkalla katsella.

Ammattikielen opettajille, joita kaikki olimme, kokemamme videotyöseminaari oli ihanteellista täydennyskoulutusta, sillä siinä yhdistyi kielen opiskelu luonnollisessa puheympäristössä - saksankieliset kurssinvetäjät ja kurssi-isäntä, satamatyöntekijät aidossa työympäristössään -, teknisen sanaston ja asiatiedon karttuminen käytännön tilanteissa sekä yritysvierailut. Seminaaria olisi tehostanut selkeämpi työnjako ja ennakkosuunnitelma sekä esityö esim. tutustumalla satamayhtiön esitteisiin kotona ennen matkaa. Ei-natiivien kielellinen työskentelyvalmius ja orientoitumiskyky olisi näin parantunut. Mutta eivät meiltä hevin unohdu Lyypekin sataman ystävälliset ihmiset, puhtaanapidon asiantuntija Arttu ja

muut, eivätkä lämpimien varastokattojen sulkasatoavat kyyhkyt. Eikä liioin ryhmämme iloinen työhenki. Me pidimme lupauksemme Herr Doktor Jessenille ja minä puolestani seison sanojeni takana: videotyöseminaari Lyypekissä oli uskomattoman rikas elämäkokemus.

Lübecker Hafen 1987

Edessä vas.: Eeva Piirainen, Ewald Reuter, Silja Ahlsved
Keskellä vas.: Pirjo Väänänen, Tuula Puro
Takana oik.: Markus Giss, Anja Rihlma

Christina Heltola
Kouvolan kääntäjänkoulutuslaitos

FORTBILDNINGSSEMINARIUM FÖR ÖVERSÄTTARUTBILDNING

Under veckoslutet 28.8.-30.8 anordnade kommissionen för fortbildning i språk i Kouvola fortbildningsseminarium vid Kouvola institution för översättarutbildning. Temat för seminariet, AKTUELL SPRÅKVÅRD, samlade inemot 70 deltagare, närmast översättare, tolkar och språklärare från Sverige, Norge och Finland. Seminariet hade som mål att ge en överblick över svensk språkvård i allmänhet och på vissa specialområden samt att erbjuda deltagarna ett forum för diskussion och debatt.

Seminariet leddes av Irma Sorvali, t.f. professor vid Kouvola institution för översättarutbildning. Föredragshållarna representerade olika språkliga områden och därmed blev den svenska språkvården belyst ur olika synvinklar. Ulf Telemann, professor vid Lunds universitet, gav i sitt föredrag ett historiskt perspektiv på språkvårdens utveckling i Sverige. Särskilt underströk han sambandet mellan samhällsutvecklingen och språkutvecklingen. Mikael Reuter från Svenska språkbyrån belyste språkvårdens utveckling i Finland genom att referera till Hugo Bergrots än i dag aktuella yttranden om finlandssvenskan och förutsättningarna för dess fortbestånd. Ingegerd Nyström från Helsingfors universitet framförde synpunkter på översättningsspråket i vardagstexter och på kvaliteten på dem samt på deras inflytande på svenskan i Finland.

Mera specificerade synvinklar gavs av Sten Palmgren från justitieministeriet och Marianne Nordström, bitädande professor vid Vasa högskola. Sten Palmgren gav en översikt av utvecklingen inom förvaltnings- och lagspråket. Marianne Nordström belyste språkvårdens funktion inom olika fackspråk.

Under paneldiskussionen gav vissa språkfrågor upphov till livlig debatt. Ulf Telemann efterlyste mera generositet för lexikaliska skillnader mellan rikssvenskan och finlandssvenskan medan Mikael Reuter ansåg att finlandssvenskan inte får fjärma sig från moderspråket.

En sammanfattande definition av begreppet språkvård, seminarietemat, gav Ulf Telemann i yttrandet: "Språkvård är ett medvetet ingrepp i språkhistorien, där skeendet ofta kan reduceras till en kamp mellan två uttryck."

Peter Starmans
Exportinstitut Helsinki

**FORTBILDUNGSSEMINAR DES INSTITUTS
FÜR DEUTSCHE SPRACHE (DRESDEN) FÜR
FINNISCHE FACHSPRACHENLEHRER
5. bis 12. September 1987**

Eine Gruppe von 17 finnischen Fachsprachenlehrern, etwas kleiner als geplant und erhofft, traf vom 5. bis zum 12. September in Dresden zusammen.

In vielerlei Hinsicht können wir zurückblicken auf ein erfolgreiches Seminar.

Die Organisation war in zuverlässigen Händen und der Kurs verlief reibungslos und flott.

Das kulturelle und sprachwissenschaftliche Angebot war sehr reichlich.

Die Vorlesungen bezogen sich auf die Fachübersetzerausbildung und die Problematik der Fachübersetzung (Prof. Baumann), auf die Aufgabenstellungen im Spannungsfeld von Ausgangstext und Zieltext (Prof. Blei), auf Aspekte der nominativen und syntaktischen Wortbildung in deutschen Fachtexten der Technik (Prof. Neubert), auf fachsprachliche Invarianten- und Adressatenspezifika der Sprachausbildung (Doz. Köhler) sowie auf die funktionale Fremdsprachenausbildung (Prof. Gerbert). In den Arbeitsgruppen wurden besprochen und geübt: Textlinguistik und Textarbeit im Unterricht (Dr. Frey), verstehendes Hören von Fachtexten (Dr. Steiger), linguistisch-methodische Spezifika bei der Arbeit mit schriftsprachlichen wissenschaftlichen Texten (Dr. Steiger), Wortbildungsübungen im fachsprachlichen Deutschunterricht als Mittel zur Wortschatzerweiterung (Hübner), Landeskunde in der fachbezogenen Deutschausbildung (Dr. Morbitzer) sowie system- und kommunikationsbezogene Übungsgestaltung auf der Grundlage von Fachtexten (Dr. Köhler).

Das kulturelle Rahmenprogramm war auch landeskundlich sehr interessant.

Die Landeskunde betraf hier an erster Stelle die reiche geschichtliche Vergangenheit des Sächsischen Königreiches mit seinem zentralen Kern in Dresden; die literarische und malerische Vergangenheit der Frühromantik u.ä. Wir besuchten das alte, restaurierte Dresden, die neueröffnete Semper-Oper, das Kugelgen-Haus und das Lustschloß Pillnitz. Wir besuchten die unerhört reiche Gemäldegalerie alter Meister im Zwinger, wir sahen im Dresdener Schauspielhaus Lessings 'Minna von Barnhelm' und machten eine Exkursion nach Meißen - mit Burg, Altstadt und weltberühmter Porzellanmanufaktur - und nach der alten Silberstadt Freiberg. Und das alles unter Führung sehr erfahrener und engagierter 'Guides' wie Dr. Klieme, Dr. Rentsch und Frau Dr. Köhler.

An zweiter Stelle spürten wir die tragische Vergangenheit des 13. Februar 1945, als die schöne Stadt Dresden fast vollständig zerstört wurde. Die Folgen dieses Bombardements kann man noch heute überall sehen.

An dritter Stelle erlebten wir die jüngste Vergangenheit mit dem teilweisen Wiederaufbau der alten Königsstadt und den damit verbundenen Leistungen auf vielen Gebieten, denen wir nur Bewunderung entgegenbringen können, obwohl die Stadt ihren Glanz nie mehr wieder erreichen kann, weil zu viel zerstört wurde und für einen vollständigen Wiederaufbau die Ressourcen einfach nicht vorhanden sind.

An vierter Stelle erlebten wir direkt und indirekt die Landeskunde einer ausreichend funktionierenden DDR, sowohl in bezug auf das schon Erreichte als auch auf das noch ungelöste Problematische. Das Essen, das Bier, der Korn, all das ist reichlich vorhanden. Der Wohnungsbau steht an primärer Stelle und hat vieles zustande gebracht, auch wenn die Nachteile des schnellen Bauens klipp und klar zutage treten und vielleicht morgen schon für neue Probleme sorgen können. Das internationale Problem der Umweltverschmutzung wurde uns an den zwei ersten, wirklich schlimmen Smog-Tagen sehr bildhaft, spür- und riechbar vorgeführt. Die Industrie (Energie auf Braunkohlebasis), der Verkehr, das moderne Leben mit seinen Segnungen haben auch hier eine negative Rückseite. Da sind wir in Finnland noch immer - aber wie lange noch? - gut dran!

Wir besuchten auch das Hygiene-Museum, wo die gesundheitliche Fürsorge der DDR sehr plastisch und pädagogisch überzeugend dargestellt wird - heilsam und lehrsam für uns 'versierte' Lehrer! Besonders auf diesem Gebiet hat die DDR einiges geleistet, das beispielhaft und grundlegend wirken kann in der Welt.

Abschließend noch eine letzte Bemerkung: In der Zeit, als wir in Dresden waren, war Erich Honecker in der Bundesrepublik. Wir spürten in Dresden eine motivierte Hoffnung und hörten erwartungsvolle Äußerungen in bezug auf eine ertragreiche Diskussion zwischen der DDR und der BRD.

Es hat uns beeindruckt und uns gezeigt, daß der gute Wille, die Bereitschaft zu mehr und grundsätzlicher Diskussion und die Hoffnung auf mehr Zusammenarbeit auf beiden Seiten da sind.

Hoffen wir, daß sich die positiven Wirkungen dieses ersten offiziellen Besuches eines Staatsoberhauptes der DDR in der BRD bald zeigen werden.

Jean-Pierre Dépée
Korkeakoulujen kielikeskus

ENSEIGNEMENT DU FRANÇAIS - LANGUE DE SPECIALITE, APPLICATIONS CONCRETES

Dans la lignée des réunions de rentrée, de la grande rencontre de septembre 1985 "Le français et les domaines de spécialité: besoins et formation"¹⁾ et de celle de septembre 1986 "Enseignement du français-langue de spécialité", le Bureau d'Action Linguistique et le Centre de Langues des Universités ont organisé du 1er au 4 septembre dernier le séminaire "Enseignement du Français-Langue de spécialité, applications concrètes" dans les locaux de l'Ecole Supérieure des Sciences Economiques et Commerciales de Helsinki (Helsingin Kauppakorkeakoulu).

A l'heure du bilan, le 4 septembre 1986, les participants avaient été favorables à l'idée d'organiser pour 1987 une nouvelle rencontre sur le thème de l'enseignement du français-langue de spécialité, mais en émettant le vœu que les activités proposées soient plus pratiques. Ce que les organisateurs se sont efforcés de réaliser pour le séminaire de cette année, d'une part en faisant appel à Madame Mireille DAROT, du B.E.L.C.²⁾, comme missionnaire du B.A.L. chargée d'animer ces journées sur l'enseignement pratique du français-langue de spécialité; et en donnant une place beaucoup plus importante aux activités en atelier, d'autre part; enfin, un service bibliothèque a été mis à la disposition des participants au stage, qui ont pu également assister à une démonstration de télématique française avec la présentation du Minitel.

Le mardi 1er septembre, une trentaine de collègues - travaillant dans les Centres de Langues d'Université, les établissements supérieurs de commerce et de technologie, des Instituts de commerce, des Instituts populaires - se retrouvaient dans l'amphithéâtre 201 de l'Ecole Supérieure de Commerce, accueillis par Monsieur Fedi VAIVIO, Directeur adjoint, qui prononçait les paroles de bienvenue dans son établissement pour ces 4 journées de séminaire, et par Monsieur Pierre CARPENTIER,

1) Voir: Yves GAMBIER, Pirkko JOKELA, Gérard PRIEUR (Editeurs), Le Français et les Domaines de Spécialité: Besoins et Formation. Actes du séminaire organisé les 4 et 5 septembre 1985 à Helsinki. Korkeakoulujen kielikeskuksen julkaisu n° 22, 1986.

2) Bureau pour l'Enseignement de la Langue et de la Civilisation Française à l'Etranger.

Conseiller scientifique et culturel. Celui-ci rappelait l'importance de l'enseignement du français comme langue de spécialité et il insistait tout particulièrement sur l'intérêt de l'accord récent d'interconnexion des services videotex finlandais permettant l'accès aux services videotex français Teletel et donc à de multiples informations (marchés, techniques, économie, finances, tourisme, enseignement, culture, ...) maintenant à un coût limité, et ... en français!

Madame DAROT prenait ensuite la parole pour son exposé introducteur dans lequel elle présentait ce que l'analyse du discours peut apporter à la didactique du Français-Langue de spécialité. L'analyse du discours permettra de faire ressortir des matrices discursives (des régularités de vocabulaire, de structures, de présentation d'éléments cognitifs, ...) de certains types de discours. Ces matrices une fois reconnues donnent à l'enseignant la possibilité de sélectionner plus rigoureusement ses discours de Fr-LSP; d'en établir une progression (le discours stéréotypé étant plus prévisible que les autres); de préparer un syllabus, l'état des traits syntaxiques; de travailler la grammaire (les textes scientifiques utilisent beaucoup les passifs, le discours météo les futurs); cela facilite ensuite le passage à la production écrite (lettre de plainte, descriptif de procédé) et à la production orale (répondre au téléphone, présenter un rapport) ...

Dans son premier atelier, Mireille DAROT voulait tout d'abord faire une synthèse sur les problèmes théoriques de la lecture et sur les différents types d'exploitation. Elle rappelle donc les caractéristiques du "bon lecteur" en langue maternelle (20 % de la population totale française; lit beaucoup, lit vite, lit par anticipation, a des moments de tension et des moments de détente, utilise différents modes de lecture, privilégie la lecture des textes techniques, scientifiques ou professionnels); et elle fait un historique de la lecture (ce n'est qu'à partir du XVIIIème siècle que la lecture collective à haute voix fait véritablement place à la lecture personnelle; et aujourd'hui nous connaissons une nouvelle coupure historique, la lecture d'après papier est peu à peu remplacée ou complétée par la lecture sur écran). Dans l'acte de lecture, on utilise "des blocs de signification" - dans la lecture en langue étrangère, les unités signifiantes posent des problèmes différents - et il faut insister sur l'aspect d'anticipation. La lecture est un élément de communication car lire, c'est reconstruire et produire du sens. Aujourd'hui, on reconnaît que lors de la lecture d'un texte - qui a plusieurs interprétations - on n'est pas obligé de tout comprendre. Les différents exercices de compréhension permettent aux étudiants de saisir le sens du texte plus complètement.

Pour faciliter les stratégies de lecture, il est bon d'utiliser une approche globale du texte: tirer parti des titres et des intertitres, de la typographie, des illustrations; faire repérer les mots-thèmes du texte pour en tirer des hypothèses; il faut absolument enseigner les marqueurs argumentatifs (il faut que ... d'une part ... et d'autre part ... donc ...); certains textes ont un résumé, une introduction, une conclusion bien typés.

Tout cela permet aux étudiants d'entrer dans le texte et d'en connaître le contenu. On peut aussi faire une approche linéaire sur un passage limité (pour étudier le vocabulaire, la syntaxe, traduire, ...).

"En vrai", on lit un texte pour en faire quelque chose, et cela doit se retrouver dans la formation donnée aux étudiants. Après la lecture d'un texte, on peut proposer des jeux de rôle: faire prendre des notes, faire reconstituer le texte pour le présenter aux autres étudiants; comparer à un autre texte, français ou finnois; discuter; préparer un compte rendu pour une revue, pour une conférence ...

Les deux ateliers suivants de Mireille DAROT ont été consacrés à la mise en pratique de ce qui a été vu et discuté précédemment. Il s'agissait d'étudier, en petits groupes, les possibilités d'exploitation en classe de deux textes, un arrêt de la Cour d'Appel de Nancy et un extrait de la revue Recherche "Les matériaux hétérogènes", pour beaucoup d'entre nous des textes abstrus. Ce qui nous plaçait dans une des situations problématiques de l'enseignement des langues de spécialité, l'enseignant a-t-il toujours des connaissances suffisantes dans le domaine de spécialité de ses étudiants? Reconnaissant que nous étions dans un cas limite, mais pas impossible, Mireille DAROT avançait qu'il y avait toujours façon à utiliser malgré tout de tels textes; l'important, c'est de justifier, au niveau de connaissance des étudiants, les activités sur le texte. L'approche globale du texte, avec balayages, repérages, etc - ce à quoi il faut familiariser les étudiants - fait toujours ressortir du sens; et le texte a des éléments lexicaux, grammaticaux, d'argumentation à exploiter. Certains de nos collègues finlandais semblaient toutefois désireux d'éviter à tout prix ce genre de situation.

Dans Langue de spécialité et Civilisation française, son dernier atelier, Mireille DAROT proposait et discutait diverses activités qu'on peut mener "lorsque les apprenants ne veulent plus étudier de textes de spécialité". Un échantillonnage de la presse française, avec les petites annonces, les rubriques professionnelles; les enregistrements radio ou les repiquages télé de bulletins d'information, d'interviews ou de documents, le courrier des lecteurs; la publicité, offrent de nombreuses possibilités pour la recherche de thèmes - ceux qui ébranlent la société française, comment on se coupe la parole, ... - pour la discussion, les comparaisons avec les réalités finlandaises, la reconnaissance des divers groupes professionnels par le vêtement, les modes de vie et de travail.

Les périodiques L'ETUDIANT, Le Monde de l'Education, CAMPUS ont des numéros consacrés aux grandes écoles françaises. On peut se procurer auprès du B.A.L. des cassettes vidéo des Nouvelles de France, d'Apostrophe. On peut exploiter les nombreux services du Minitel - après enregistrement - tels que les informations de la Bourse, les études de cas présentées par la chambre de Commerce de Lille, etc. Et de développer des jeux de rôle.

Le programme du séminaire propose ensuite, en plus du Minitel et des ateliers, deux exposés; pour commencer, celui d'Yves GAMBIER - de l'Institut de Formation des Traducteurs, de Turku - "Il n'y a que le premier pas qui coûte ... Fonctions de l'introduction".

Peut-on utiliser l'introduction dans un but didactique, pour sélectionner des textes? Introduit-elle au texte complet?

L'étude d'un corpus d'une cinquantaine de textes montre que, malgré des ressemblances, on peut distinguer entre textes savants et articles de vulgarisation. Très souvent découpée comme premier paragraphe, l'introduction est remplacée, dans les textes grand public, par un titre évocateur plus un chapeau qui cherche à capter l'attention du lecteur par une "présentation scripto-visuelle". Et dans les textes de spécialité également, le titre intervient pour la compréhension. Pour les textes savants, rédigés par des spécialistes pour des spécialistes, où la volonté de se faire comprendre par les pairs et de les convaincre essaie de se cacher sous une impersonnalité apparente, l'introduction est une "période de négociation" chargée d'une dimension cognitive (mise à jour conceptuelle) et d'une dimension pragmatique.

Quant à l'exposé de Siv THEIR - du Département des Sciences de l'Education de l'Université de Helsinki - intitulé Koulutuksen uudet haasteet (Les nouveaux défis de l'éducation), et présenté en finnois, et avec dynamisme, il traitait de la prise de conscience du rôle fondamental de l'enseignant, de l'éducateur vis à vis de l'avenir de notre société dans laquelle le savoir sera la force dominante de développement. Dans notre monde à la technologie hyper-développée, la compétence créatrice de l'individu devient primordiale, il faut donc préparer chacun à l'auto-formation en renforçant la conception positive du "moi" dans un cadre positif, de bonnes relations aux autres, grâce aux activités physiques, à la musique, au rêve, à l'encouragement personnel.

En atelier, Françoise GIRARD, du Centre Culturel Français, a présenté des "Exemples d'exploitation de documents authentiques - écrits, sonores, vidéo - pour l'enseignement du français à un groupe de journalistes", journalistes qui avaient une assez bonne compréhension écrite et orale mais des compétences d'expression

inégales, et qui voulaient s'améliorer en vue de la visite du Président MITTERAND, entre autres. Pour son travail, Françoise GIRARD a cherché à utiliser la notion de plaisir en didactique, ce qui lui a permis de conserver une bonne motivation des apprenants, même avec des documents qui n'étaient plus d'actualité. Par exemple, un exercice de compréhension du Journal télévisé commençait par la distribution d'une liste, écrite dans le désordre, des informations qui seraient traitées dans le JT et chacun devait essayer de retrouver l'ordre chronologique de présentation (en plus de l'aspect ludique, c'était une préparation à la compréhension et ça aidait ensuite à suivre le flot des nouvelles). Ensuite, vérification en regardant la bande vidéo, puis discussions sur le ton du journal, sur les attitudes des personnages politiques, etc³⁾. Pour continuer, l'écoute du journal parlé du même jour (cassette envoyée par Radio France International⁴⁾) a permis de faire des comparaisons avec le JT, des remarques sur la langue, ... Le travail écrit s'est fait à partir de télex qu'il s'agissait de développer en nouvelles. Enfin une revue de presse d'un jour donné (forte unité thématique si on cherche un jour comme la rentrée scolaire ou parlementaire, un évènement politique prévisible, ...) se prête à toutes sortes d'activités linguistiques, de civilisation.

Dans son atelier "Analyse de discours et exploitation de documents authentiques (architecture et urbanisme)", Anne PAPART, du Département des Langues Romanes, Université de Helsinki, a proposé l'étude d'un premier document, la visualisation d'une cassette vidéo accompagnée d'un texte de transcription, demandant aux participants de faire une lecture thématique, une recherche sur l'organisation du texte, sur l'énonciateur et l'objectivité. L'appréciation finale étant qu'en fait le discours d'architecte, c'est principalement de la justification. Ce qui était corroboré par le second texte, délirant. Anne PAPART a attiré notre attention sur une différence d'attitude significative; alors que l'architecte français recherchera l'objectivité dans la présentation d'un projet et traitera comme très important l'aspect formel - la façade - son collègue finlandais fera une présentation argumentée, insistant sur l'aspect fonctionnel; d'autre part, le Français fera des références historiques, sociales, philosophiques, politiques, et le Finlandais des références à la nature; enfin, au contraire des Français, les professeurs d'architecture finlandais ont beaucoup de pratique.

3) Cf. Thierry LANCIEN, Utilisation du document vidéo en classe de langue, CLE-International, 1986.

4) Le B.A.L. peut se procurer les cassettes de R.F.I.

"Faisons écouter, donnons à comprendre; pour des exercices de compréhension orale", l'atelier de Jean-Pierre DEPEE, du Centre de Langues des Universités, était l'illustration de l'un des types d'exercice qui avaient été présentés par Charles TROMPETTE, du C.R.A.P.E.L. de Nancy, lors du séminaire de septembre 1986, et pour lesquels la demande s'est manifestée dans les réponses à l'enquête de novembre 1986. Dans une première partie, Jean-Pierre DEPEE a fait une démonstration d'une activité de compréhension orale à partir d'un court extrait audio et de sa transcription, faisant ressortir le sens des phrases de base grâce à un travail sur les éléments d'argumentation de cette interview. Ensuite, les participants partagés en petits groupes devaient travailler sur divers enregistrements; dans la mise en commun, ils présentaient des exercices portant sur la compréhension du lexique, de la syntaxe, de l'argumentation, de faits techniques ou de civilisation, et sur le réemploi.

Les enregistrements d'interviews étaient tirés de la cassette accompagnant le numéro spécial de septembre 1986 de la revue Reflète, sur l'ouverture du musée des Sciences et des Techniques de La Villette. Les matériaux sont donc d'accès facile.

Un des éléments particulièrement attirants de ce séminaire était la présentation, suivie de démonstration, du MINITEL, faite par Marc OLIVIER, attaché scientifique. Développé pour relancer l'industrie française des télécommunications après la modernisation du réseau téléphonique à la fin des années 70, le programme Minitel a été lancé pour produire des terminaux vidéo-textes simples, utilisables par tous et bon marché. La première expérimentation du Minitel en 1981, accompagnée de l'ouverture d'un annuaire téléphonique électronique d'accès gratuit s'est vite révélée un succès énorme. Avec 3.200.000 appareils aujourd'hui, la France représente 75 % du parc mondial (U.S.A. = 15 %; 2000 terminaux en Finlande). Ce succès s'explique par le clavier du Minitel très simple à utiliser, la norme française Télétel simple, un réseau de transmission des données par "paquets" TRANSPAC, au coût de transmission réduit, couvrant tout le territoire, et par le développement très rapide du nombre de services proposés (plus de 5000: annuaire électronique, presse, commerce, entreprises industrielles, administrations, etc).

Le développement du vidéo-texte tend bien sûr à l'intégration européenne. Or, le 29 août dernier, a été signé un accord franco-finlandais permettant l'interconnexion des services finlandais sur les services français. Le Minitel sera donc mis en vente ici en Finlande par l'administration centrale des télécommunications avec un coût d'exploitation modique.

La démonstration de l'utilisation de l'appareil - bien branché - nous a permis d'explorer quelques uns des services français: infos de Libération, obtention d'une carte de séjour, etc. Pour tous renseignements, s'adresser à:

Jarmo RISTOLA
PTL-TELE
Telematiikka
PL 526
00101 Helsinki
tel. 704 2097

INTELMATIQUE
98 rue de Sèvres
75007 - Paris - France

Cette année, les organisateurs ont pu offrir aux participants une véritable exposition de livres, d'ouvrages et de méthodes, ouverte pendant les quatre jours du séminaire. Cela a été rendu possible d'une part grâce à la compréhension des maisons d'édition françaises qui ont envoyé de nombreux livres, et d'autre part grâce à Madame BODSON-MIETTINEN, responsable de la section française à Akateeminen kirjakauppa. Qu'ils en soient tous remerciés!

Enfin, un représentant de la maison Hachette, Monsieur Yannick PROVOST nous a présenté la dernière version de la méthode Avec Plaisir 1-2, ainsi que d'autres ouvrages.

La fin de la dernière matinée était consacrée à la mise en commun, à la discussion générale sur les 4 jours passés ensemble et sur les perspectives. Le terme "générale" reste ambigu dans la mesure où le nombre de personnes restant était vraiment limité. Quelles en étaient les raisons? Le choix de la première semaine de septembre et la durée de 4 jours avait été décidés à la majorité l'an dernier, pourtant. Toutefois, la satisfaction sur le déroulement de ce séminaire était générale, même parmi les personnes qui nous avaient prévenus de ne pouvoir rester jusqu'à la fin; la compétence, les idées nouvelles avaient été appréciées, tout comme le concret des activités proposées. Mireille DAROT avait fait l'unanimité autour d'elle, les échanges en séance, dans les couloirs, autour du café offert par l'Ecole Supérieure de Commerce, autour de l'appéritif offert par le B.A.L. avaient été nombreux et fructueux. Des idées ont été émises pour 1989, année de centaines, dont une visite au B.E.L.C.? Pour 1988, rien de précis encore. Enfin, septembre 1987 a été bon. Merci à tous!

Liisa Löfman
Korkeakoulujen kielikeskus

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN MATERIAALITUOTANNON UUSIA SUUNTIA

Korkeakoulujen kielikeskuksen eräänä tärkeänä tehtävänä on ollut koko sen toiminnan ajan tukea ja edistää oppimateriaalien saamista nimenomaan kielikeskusten opetuksessa käytettäväksi. Niinpä materiaaleja laaditaan työryhmissä, joihin osallistuu eri kielikeskusten edustajia ja Korkeakoulujen kielikeskuksen edustajia. Päämääränä on ollut - ja on - saada aikaan yhteistyötä, jossa yhtyvät opettajakokemus ja teoreettinen tieto. Menetelmä on osoittautunut toimintakelpoiseksi, kielikeskusten käyttöön saadaan korkeatasoista oppimateriaalia suhteellisen edullisesti. Vuosien kuluessa materiaalityönto on jatkuvasti lisääntynyt. Tämä on johtanut siihen että olemassa olevat ongelmat ovat tulleet yhä selvemmin esiin. Niistä suurin on materiaalien tuottamisen jatkuva tappiollisuus Korkeakoulujen kielikeskukselle.

Korkeakoulujen kielikeskuksen oppimateriaalityönto on subventoitua toimintaa, johon saadaan apua sekä laitoksen laitospäärahoista ja maksupalvelutililtä - monistus- ja painatuskulut saattavat kohota kuukausittain jopa useaan kymmeneen tuhanteen markkaan - että opetusministeriöltä erikseen anottavista materiaalin laadimista tukevista määrärahoista. Materiaalien hinnat on pyritty pitämään niin alhaalla kuin mahdollista laitospäärahaston suomen subventiotuen avulla, jotta opiskelijoille ei tulisi suhteettoman suuria summia maksettavaksi. Voittoja ei ole mistään materiaalista vielä laitokselle tullut. Materiaalien hintaan vaikuttavat monet eri tekijät, joista esimerkkinä seuraavat:

- Korkeakoulujen kielikeskus ostaa tarvittavat copyrightit sekä teksteille että äänitteille
- kokeilumateriaalit ovat käyttäjilleen ilmaisia
- lähes kaikki materiaalit ovat opettajille ilmaisia
- erityisryhmille tarvitaan yhä enemmän materiaaleja; pienet painokset tulevat suhteellisesti kalliimmiksi
- materiaalien lisääntynyt määrä
- monistamisesta aiheutuvat kulut
- kirjapainokulut (osa materiaaleista joudutaan painattamaan yliopiston ulkopuolella, koska yliopiston monistamon kapasiteetti ei riitä)
- erilaiset tarvikkeet

- puhtaaksikirjoitus (toimiston lisähenkilökunta)
- työryhmien matkakulut
- työryhmien tuntipalkkoja (muille kuin omalle henkilökunnalle maksettavia palkkioita)
- asiantuntijapalkkiot
- kielentarkastus

Yllä olevaan luetteloon ei ole otettu laitoksen vakinaisen henkilökunnan palkkuluja. Jotta materiaaleista aiheutuvat tappiot eivät tulisi liian suuriksi, on Korkeakoulujen kielikeskuksessa aloitettu materiaalituotannon asteittainen uudistaminen. Ensimmäisenä hätätoimenpiteenä oli tänä syksynä tapahtunut hintojen korotus, hinnat ovat vuosikausia olleet liian alhaiset. Seuraavana askeleena on taata, että opiskelija saa oppimateriaalinsa yhä edelleenkin edullisesti. Ratkaisuksi on ajateltu, että Korkeakoulujen kielikeskukseen perustetaan materiaalien myyntipiste. Jo kauan toivottua menettelyä kokeillaan keväällä 1988: opiskelijat voivat tilata tarvitsemansa oppimateriaalin suoraan Korkeakoulujen kielikeskuksesta. Täten vältetään kirjakauppojen suuret myyntipalkkiot (jopa 25 %!), jotka ovat koituneet opiskelijan kukkaroilta kalliiksi. Tiedotamme tästä tarkemmin syksyn kuluessa.

Kolmantena askeleena on uudistaa oppimateriaalien kokeilukäytäntö, joka on peräisin ajalta, jolloin materiaalituotanto oli hyvin pientä. Pitkä, usein kaksikin vuotta kestävä kokeilukausi lyhennetään materiaalista riippuen korkeintaan yhden lukukauden mittaiseksi. Samalla kokeilumateriaali tulee maksulliseksi siten, että opiskelijoilta peritään monistuskulut. Tällä tavalla nopeutetaan myös materiaalien tuotantoa: vanhentuneiden materiaalien tilalle voidaan nopeammin laatia uusi. Muita suunniteltuja uudistuksia ovat materiaalien ulkonäön uudistaminen: opiskelijoista on varmaankin miellyttävämpää saada käteensä kirja kuin monistepino sekä ns. kaksihintajärjestelmän käyttöönotto, jolla tarkoitetaan sitä, että materiaaleista jotka myydään korkeakoulujen ulkopuolelle, peritään korkeampi hinta. Lisäksi pyritään saamaan aikaan opettajille paremmat mahdollisuudet osallistua materiaalien laatimiseen esimerkiksi virkavapaina opetustyöstään.

Tiedotamme kaikista uudistuksista kielikeskuksille yksityiskohtaisemmin syksyn kuluessa.

KIELIKESKUSTIETOKANTA TEKEILLÄ

Korkeakoulujen kielikeskuksen ja Jyväskylän yliopiston tietojenkäsittelyopin laitoksen yhteistyönä on perustettu KORKKI-projekti, jonka tarkoituksena on aloittaa sellaisen tietokannan rakentaminen, joka tulee helpottamaan eri kielikeskusten välistä tiedon saantia esim. kielikeskuksissa toimivista henkilöistä, järjestettävistä kursseista, käytössä olevista oppimateriaaleista, kielikeskusten julkaisuista jne. Projektin tehtävänä on kartoittaa ja tutkia eri kielikeskusten tarpeet. Tämän tyyppinen tutkimus ja suunnittelu on tarpeellista, koska kielikeskuksille ei ole tehty kokonaistutkimustyötä tällä alueella.

Aloite tämän projektin toteuttamiseen on tullut Korkeakoulujen kielikeskuksetta. Vaikka pääasiassa tulemme työskentelemään Jyväskylässä otamme huomioon kaikkien kielikeskusten tarpeet mahdollisimman hyvin. Jokaiseen kielikeskukseen otamme erikseen yhteyttä.

Projektin johtoryhmässä ovat Korkeakoulujen kielikeskuksen johtaja Liisa Löfman, atk-tutkija Timo Sikanen, englannin kielen tutkija Helena Valtanen sekä ruotsin kielen tutkija Tuija Nikko. Jyväskylän yliopiston tietojenkäsittelyopin laitoksen puolelta projektiin osallistuvat projektin vetäjä vs. lehtori Eero Tourunen, projektin ohjaaja tuntiopettaja Petri Maaranen sekä projektiryhmä, johon kuuluvat Pekka Häkkinen, Pentti Marttiin, Tiina Vuoniemi sekä Teija Viitala.

Projektiryhmä koostuu kolmannen vuosikurssin opiskelijoista, jotka tekevät työn laudatur-opintoinaan. Kyseessä on koordinoiva opintojakso ja sen laajuus on 13 opintoviikkoa. Toiminta kestää huhtikuun loppuun saakka projektiryhmän osalta. Tietokantajärjestelmän rakentaminen on kuitenkin tarkoitus viedä loppuun asti.

Toivomme hyvää yhteistyötä varsinkin kartoitusvaiheessa, jotta saisimme koottua jokaisen kielikeskuksen tarpeet tasapuolisesti tulevaa järjestelmää varten. Tietokantajärjestelmän on tarkoitus tulla helpottamaan jokaisen kielikeskuksen työtä, suunnittelun, yhteistyön ja toiminnan kehittämisen alalla.

Tarkempaa tietoa kielikeskustietokannasta saa Korkeakoulujen kielikeskuksesta Liisa Löfmanilta (941-292 880) ja Timo Sikaselta (941-292 878) sekä seuraavilta projektissa toimivilta henkilöiltä:

Korppi-projekti MaD 255/TKOL, Jyväskylän yliopisto, Seminaarinkatu 15, 40100 Jyväskylä

Ryhmän jäsenet: Pekka Häkkinen
Pentti Marttiin
Teija Viitala
Tiina Vuoniemi

Eero Tourunen puh. 941-292 186
Petri Maaranen puh. 941-292 232

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

COLLINS COBUILD ENGLISH LANGUAGE DICTIONARY

This new dictionary, published in May, 1987, is advertised as "the dictionary of the future helping learners with real English".

Collins publishers commissioned Birmingham University English Department to write a dictionary, and this is the result, The "Cobuild team" at Birmingham consists of university researchers, compilers, editors and other staff and the project has been underway for seven years.

The dictionary was built up from a language data base initially of seven million words, taken from a variety of "typical" texts - novels, newspapers, journals, magazines, radio and TV programmes and many more, all of which were put into the data base in their entirety. Nothing published before 1960 was entered. The corpus was expanded to over twenty million words, and is growing all the time.

Computer analysis of all the texts in the corpus threw up word frequencies and concordances. The concordances provided information about different aspects and meanings of words, and this information was used in compiling the data base from which the examples cited in the dictionary were taken.

The use of real examples to explain meanings of words is one aspect of the dictionary of which the Cobuild team is proud. Computer analysis was further used to indicate the most common uses of words nowadays. So, for example, the first meaning of the word "gay" is given as "homosexual", since the evidence from the data base indicated that as the most common meaning.

The Cobuild dictionary has been criticised for what it does not contain - and it is obvious that certain specialist fields are not covered. The linguist looks in vain for "allophone", "morpheme" and other terms. It has been acknowledged, too, that there may be too heavy an emphasis on certain types of literature in the corpus; that there is too little representation of spoken data (5 %), and very little of casual conversation, which is next to impossible to collect. I feel that this indicates one of the strengths of the Cobuild project. The aim is to update the dictionary every five years, the second edition using data published after 1965, and so on. Techniques for data collection are improving all the time, and some computers can now "read" texts into their memory. It should be possible to redress imbalances and to reflect changing language with each successive edition.

KIELIKESKUSTEN TUTKIMUSSEMINAARI II

PIDETÄÄN KONNEVEDELLÄ 3.-4.12.1987

SEMINAARIIN VOI ILMOITTAUTUA LÄHETTÄMÄLLÄ SEURAVALLA AUKEAMALLA OLEVAN LOMAKKEEN OSOITTEeseen

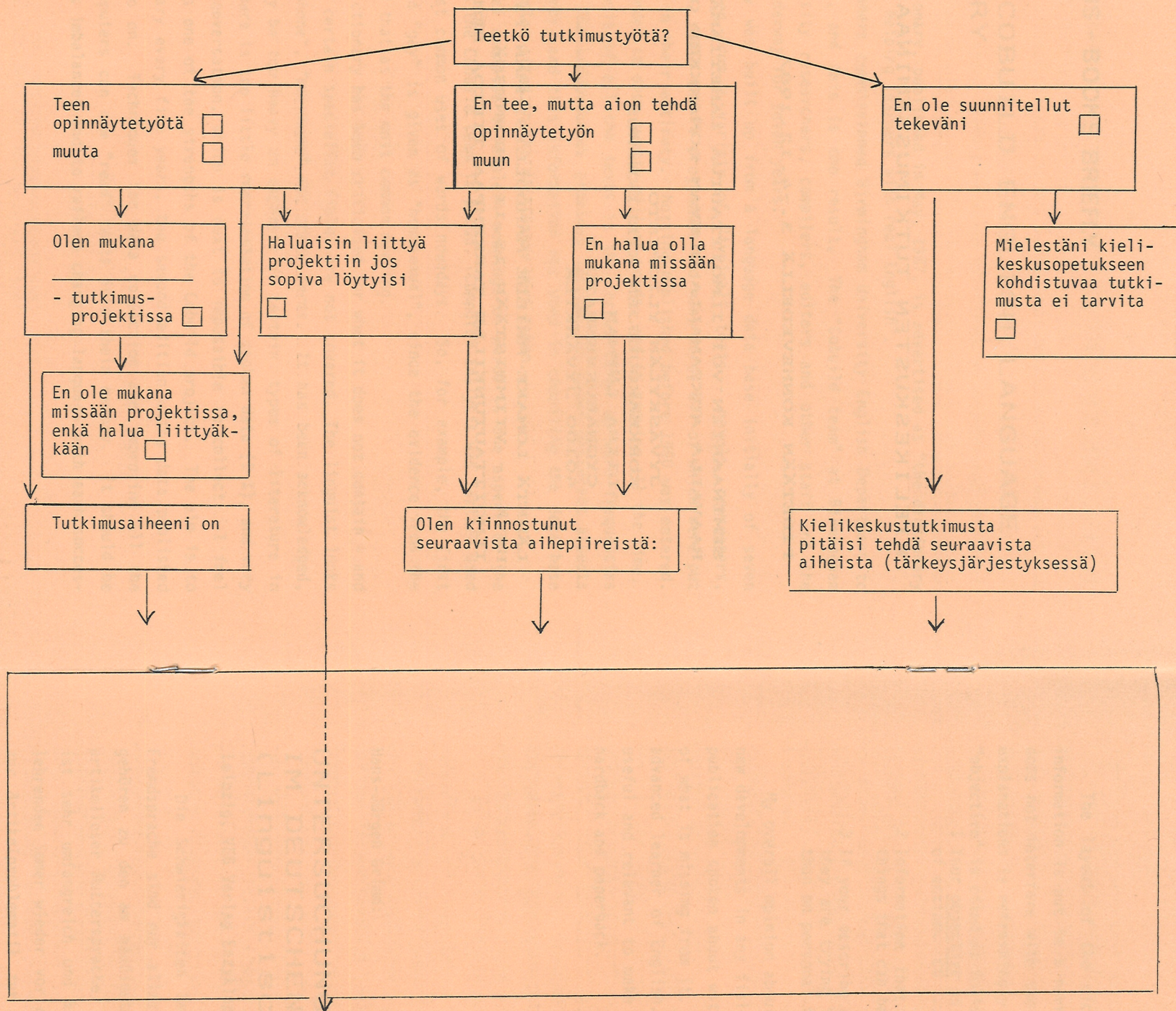
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUS
LIISA LÖFMAN
CYGNAEUKSENKATU 3
40100 JYVÄSKYLÄ

LÄHETÄ LOMAKE MEILLE MAHDOLLISIMMAN PIAN, OLE HYVÄ, - VIIMEISTÄÄN 15.11. MENNESSÄ. LÄHETÄMME ILMOITTAUTUNEILLE TARKEMPAA TIETOA SEMINAARISTA.

KIELIKESKUSTEN TUTKIMUSTUTKIMUS

Nimi: _____
 Kielikeskus: _____
 Oppiaine: _____

Palauta os. Jyväskylän yliopisto, Korkeakoulujen
 kielikeskus, Cygnaeuksenkatu 3, 40100 Jyväskylä
 mahdollisimman pian, viimeistään 15.11.87

- Haluaisin olla mukana jossakin projektissa, mutta vain löyhästi: keskustella tutkimusongelmistani ja saada psykologista tukea, mutta en työskennellä yhdessä toisten kanssa
- Haluaisin toteuttaa yhdessä suunnitellun projektin jonkin osan melko itsenäisesti (niin että sen voi irrottaa esim. opinnäytetyöksi)
- Haluan olla mukana jossakin projektissa kiinteästi ja kaikissa vaiheissa
- Voisin avustaa jotakin projektia
 - suunnitteluvaiheessa
 - keräämällä materiaalia (esimerkiksi oppilaitteni tuotoksia)
 - keräämällä materiaalia ja analysoimalla sen sovittujen periaatteiden mukaan
 - lukemalla alan kirjallisuutta ja referoimalla ja arvioimalla sitä projektin kokouksissa
 - tekemällä lähdeluettelon jostakin osa-alueesta
 - kokeilemalla jotakin oppimateriaalia
 - opetusmenetelmää
 - opetusvälinettä
 - muulla tavoin, miten?

The layout of the dictionary is also worth mentioning. All grammatical information is put in a narrow column to the right of the main text, so that it does not interfere with the flow of the explanations. The language used in the explanations is refreshingly simple and clear. As an example, the word

"objective" is cited as follows:

- 1 Your objective is what you are trying to achieve by a particular course of action. EG
- 2 Information that is objective relates to or is based on facts and things that can be seen or measured. EG
- 3 If you describe a person or their opinion as objective, you mean that they are trying to be fair and base their opinions on facts, rather than on personal feelings. EG

My overall opinion about the dictionary is positive. It is easy to criticise new developments in any field, and to overlook the advantages. I have heard this publication spoken about with disdain by English native speakers, usually because of what is missing from it. It must be understood that the target market is the advanced learner of English. I believe that there is enough in it that is new, useful and relevant to make it a worthwhile purchase. It should be available in hardback and paperback.

Joan Nordlund

Hans-Jürgen Grimm:

**UNTERSUCHUNGEN ZUM ARTIKELGEBRAUCH
IM DEUTSCHEN
(Linguistische Studien)**

Leipzig, VEB Verlag Enzyklopädie, 1986. 144 Seiten. Bestellnummer 577 790 5.

Die Schwierigkeiten beim Erlernen des Artikelgebrauches im Deutschen als Fremdsprache sind nur allzu gut bekannt. Verstöße gegen den richtigen Gebrauch gehören zu den am häufigsten auftretenden Fehlern, besonders bei Sprechen mit artikelloser Muttersprache. Der Regelapparat, der der Verwendung zugrundeliegt, ist sehr umfangreich und kompliziert. Das stellt den Germanisten und Deutschlehrenden immer wieder vor die Aufgabe, die neuesten linguistischen Darstellungen zur Artikelproblematik zur Kenntnis zu nehmen, um - auch in Hinblick auf den

interlingualen Vergleich - auf eine explizite, theoretisch fundierte und möglichst gesicherte Beschreibung der Gesetzmäßigkeiten des Deutschen aufzubauen.

Eine solche Beschreibung ausgewählter deutscher Artikelverwendungen (von *der*, *ein* und *Null*) liegt nun mit Hans-Jürgen Grimms "Untersuchungen zum Artikelgebrauch im Deutschen" (1986) vor. In ihr werden die Ergebnisse langjähriger Forschungen des Verfassers einer breiteren linguistischen Öffentlichkeit zugänglich. H.-J. Grimm hat seit Anfang der siebziger Jahre zu diesem Problemkreis publiziert. Als Mitarbeiter der Arbeitsgruppe Linguistik der Forschungsabteilung des Herder-Instituts lieferte er dazu Beiträge, die in die Handbücher von G. Helbig und J. Buscha zur Grammatik des Deutschen als Fremdsprache eingingen. 1983 legte er schließlich seine Dissertation B zum Artikelgebrauch des Deutschen als Beitrag zur linguistischen Fundierung des Deutschunterrichts für Ausländer vor (vgl. Literaturverzeichnis des rezensierten Bandes S. 137)

Der Band der Linguistischen Studien stellt die germanistischen Überlegungen in den Vordergrund. Darüberhinaus enthält er vergleichende Beobachtungen zu artikellosen Sprachen (exemplifiziert am Russischen und Tschechischen, im letzten Kapitel auch zum Englischen), so die Eignung der germanistischen Beschreibung für konfrontative Zwecke prüfend. Da Grimm klar und konsequent in jedem Kapitel von der Darstellung und Erörterung der Gesetzmäßigkeiten des Deutschen ausgeht und die Zwischenergebnisse in übersichtlichen Zusammenfassungen (teilweise auch tabellarisch) darbietet und deutlich den jeweiligen interlingualen Vergleich absetzt, kann sowohl der Germanist als auch der Slawist und der Übersetzungstheoretiker die Arbeit für seine Zwecke nutzen. Wir konzentrieren uns hier im folgenden auf den germanistischen Teil.

Der Verfasser geht davon aus, daß der deutsche Artikelgebrauch auf unterschiedliche Weise motiviert ist: kontextuell, situativ, semantisch und grammatisch, und daß es daneben zahlreiche konventionalisierte Artikelverwendungen gibt, die nicht in Regeln der Grammatik beschrieben werden können, sondern jeweils nur für das Einzelllexem beziehungsweise für Gruppen von Lexemen zutreffen und deshalb ihre Beschreibung im Lexikon finden müßten. Im 1. Kapitel ("Der deutsche Artikelgebrauch - ein kompliziertes Problem für Fremdsprachler") begründet Grimm die Notwendigkeit der umfangreichen linguistischen Untersuchung dieses Gegenstandes. Er skizziert die Forschungslage und weist auf die verschiedenen Ursachen für die hohe Frequenz der Artikelverstöße: die Vorkommenshäufigkeit der Artikel in Texten eiserseits und die schwer überschaubare Fülle von Regularitäten, die den Artikelgebrauch steuern, andererseits. Er konstatiert auch die unterschiedliche Vorkommenshäufigkeit der Artikelverwendungen in der Kommunikation (56 % *der*, 36 % *Null*, 8 % *ein*) und die sich daraus ergebende Anwendungshäufigkeit der einzelnen Artikelregeln.

Drei Klassen von Artikelverwendungen werden unterschieden: a) Signal für bestimmte semantische Beziehungen (z.B. Identifizierung bzw. Nicht-Identifizierung des Substantivs, verschiedene Arten der Generalisierung des Substantivs, die Teil-Ganzes-Beziehung bzw. die Totalität, kontextuelle Vorerwähtheit bzw. Nicht-Vorerwähtheit des Substantivs); b) Reflex einer bestimmten grammatischen Konstruktion ohne deutlichen semantischen und/oder kommunikativ-pragmatischen Hintergrund; c) innersprachliche Konvention ohne systematische semantische bzw. kommunikativ-pragmatische oder grammatische Grundlage.

Im 2. Kapitel werden "Voraussetzungen, Möglichkeiten und Grenzen der Konfrontation des deutschen Artikels mit bestimmten Ausdrucksmitteln artikelloser slawischer Sprachen" diskutiert. Auch hier zieht der Autor - wie in der Arbeit insgesamt - die einschlägigen Untersuchungen neuesten Datums mit heran.

Die Kapitel 3 bis 5 behandeln den semantisch motivierten (Kap. 3), grammatisch motivierten (Kap. 4) und konventionalisierten (Kap. 5) Artikelgebrauch.

Im ersten Abschnitt des 3. Kapitels, "Artikelgebrauch und Identifizierung", erarbeitet Grimm zu einigen ausgewählten Verwendungen des Artikels *ein* (im Kontrast zu *der*) die Merkmalsstruktur [REFERENTIELL], [PARTIKULAR], [1 OBJEKT], [-IDENTIFIZIERT], [+ SPEZIFISCH]. Diese semantischen Merkmale erlauben eine präzise Beschreibung der Bedingungen, unter denen bestimmte *ein*-Verwendungen realisiert werden. In einem weiteren Abschnitt werden sodann vergleichende Beobachtungen zum Russischen und Tschechischen gegenübergestellt und das Vorkommen beziehungsweise Fehlen von Artikeläquivalenzen herausgearbeitet.

Im Abschnitt "Artikelgebrauch und Generalisierung" kommt Grimm zu dem Ergebnis, daß nicht die Artikel an sich generalisieren, sondern daß es nur Artikelverwendungen in generalisierenden Äußerungen gibt, die die Merkmalskombination [REFERENTIELL], [UNIVERSAL] und [ALLGEMEIN] voraussetzen. Er unterscheidet vier Typen von Generalisierungen (effektiv-distributiv, typisierend, exemplarisch, klassifizierend), die sich hinsichtlich des Artikelgebrauchs unterscheiden (siehe S. 79).

Kapitel 4 beschäftigt sich in 4.1. mit ausgewählten Genitivkonstruktionen mit Null-Artikel (*Er verließ erhobenen Hauptes das Zimmer*) und untersucht auch deren Übergang zur Phraseologisierung bzw. Lexikalisierung. In 4.2. wird der Artikelgebrauch in Funktionsverbgefügen ohne und mit Attribut (*jemanden in Verlegenheit / in (eine) große/in (die) größte Verlegenheit bringen*) untersucht.

Kapitel 5 schließlich beschäftigt sich mit dem konventionalisierten Artikelgebrauch in Phraseolexemen (das sind - nach W. Fleischer - Wortverbindungen mit wenigstens einem Autosemantikon), wie *jemanden um die Ecke bringen*, *jemandem ein Bein stellen*, *jemandem zu Leibe gehen*, und behandelt auch die Frage nach dem Zusammenhang zwischen dem Artikelgebrauch und der Art der Negation (*nicht/kein*).

Nach Gegenüberstellungen mit dem Russischen und Tschechischen beschließt ein Ausblick auf das Englische die Arbeit, in dem vergleichend festgestellt wird, daß in zahlreichen Phraseolexemen (ca. 60 %) das Deutsche und das Englische die gleichen Artikel verwenden, also *der - the, ein - a, Null - Zero*. Der relativ hohe Anteil unterschiedlicher Verwendung (ca. 40 %) ergibt sich aus dem Prinzip der relativen Konventionalisierung: beide Sprachen haben mehrere alternative Mittel zum Ausdruck ein und derselben Motivationsbeziehung (z.B. der Generalisierung mit *der, ein, Null - the, a, Zero*, der Possessivität mit *der, sein, dessen - the, one's somebody's his, its* usw.) Äquivalente Phraseolexeme konventionalisieren bzw. lexikalizieren zum Teil unterschiedliche Ausdrucksmittel. Gerade darum hält es der Verfasser für wichtig, zwischen absoluter und relativer Konventionalisierung zu unterscheiden (S. 132 f.)

Abschließend sei darauf verwiesen, daß die Konzentration des Autors auf die Modellierung von Verwendungsweisen, die noch nicht oder nicht ausreichend bearbeitet sind und die dem Fremdsprachler besondere Schwierigkeiten bereiten, einen wesentlichen und klärenden Beitrag zu dieser komplizierten Problematik bedeutet und daß auf dieser so vorbereiteten Basis eine exaktere Zuordnung deutscher Artikel und fremdsprachiger Ausdrucksmittel im konfrontativen Sinn ermöglicht werden. Die Anwendung auf die Konfrontation mit dem artikellosen Finnischen wäre ein interessanter Test.

Für den Fremdsprachenlehrer Deutsch sei noch der Hinweis angeschlossen, daß er in diesem Band gut klassifiziertes Beispielmateriale für seine Unterrichtspraxis findet. Die Bibliographie zu Problemen der Artikelforschung und -konfrontation (S. 134-143) ist ausführlich und bereichert den Band.

Helga Hipp

Matti Leiwo, Jorma Kuusinen, Päivi Nykänen & Minna-Riitta Pöyhönen

KIELELLINEN VUOROVAIKUTUS OPETUKSESSA JA OPPIMISESSA I - III

Kasvatustieteiden tutkimuslaitoksen julkaisusarja A. Tutkimuksia 2-4
Jyväskylän yliopisto

Kielellinen vuorovaikutus opetuksessa ja oppimisessa on kolmiosainen tutkimusraportti, jossa kuvataan luokka- ja ryhmäkeskusteluja peruskoulun luonnollisissa opetustilanteissa. Tutkimusaineisto, joka käsittää 24 oppituntia ja 23 ryhmäkeskustelua opetukseen liittyvistä teemoista on koottu pääosin vuosina 1981-82. Tekijät korostavat tutkimuksen metodista luonnetta: päätavoitteena on ollut opetus- ja ryhmäkeskustelujen kuvausjärjestelmän kehittäminen, luokka- ja ryhmäkeskustelujen sisällöllisten ja rakenteellisten erityispiirteiden kuvaus ja vertailu sekä kielellisen vuorovaikutuksen ja keskustelututkimuksen menetelmien ja teorian kehittäminen. Tästä syystä empiirisen aineiston keruun päätarkoituksena on ollut mahdollisimman runsaan ja monipuolisen materiaalin hankkiminen nimenomaan kuvausjärjestelmien kehittämistä varten eikä siinä ole pyritty tilastolliseen edustavuuteen tavanomaisten koulumuuttujien suhteen (esim. oppiaineet, kouluasteet tai luokkien koko). Aineiston pohjalta tehtyjen päätelmien ja hypoteesien voidaan kuitenkin katsoa kuvaavan melko hyvin suomalaisen peruskoulun luokkakeskustelulle tyypillisiä piirteitä.

Tutkimuksen ensimmäisessä osassa tarkastellaan melko laajasti erilaisia opetustapahtuman tutkimiseen soveltuvia diskurssianalyttisiä ja pedagogisia kuvausjärjestelmiä ja niiden metodisia perusteita. Sen jälkeen tutkijat esittävät oman luokkakeskustelun kuvausjärjestelmänsä, joka perustuu opetustapahtuman diskurssiivisiin ja kognitiivisiin kuvauksiin ja on saanut vaikutteita myös etnometodologisista keskustelukuvauksista. Kuvausjärjestelmä on hierarkkinen sisältäen seuraavat tasot: ilmaus, siirto, sykli, episodi ja jakso. Yksiköt on määritelty sisällöllisin ja diskurssiivisin perustein ja luokitusta on täydennetty opetuskustelun kognitiivisen tason kuvauksella.

Kuvausjärjestelmän avulla on mahdollista tarkastella kielellistä vuorovaikutusta opetustapahtumassa sekä opettajan että oppilaan näkökulmasta. Tutkijat erottavat kahdenlaisia vuorovaikutustilanteita: luokkakeskustelun ja ryhmäkeskustelun. Luokkakeskustelussa opettajalla on johtava rooli ja sen tarkoituksena on tuoda tietoa keskusteluun sekä kontrolloida, miten oppilaat ovat tiedon omaksuneet. Ryhmäkeskusteluissa puolestaan oppilaiden on yhdessä keskustellen luotava ja prosessoitava tietoa ongelmien ratkaisemiseksi. Yhteistä molemmille keskustelumodoille on se, että ne ovat opetus- ja oppimiskeskusteluja, joissa välitetään ja

prosessoidaan tietoa. Tutkimusraportin toisessa ja kolmannessa osassa tarkastellaan kuvausjärjestelmän pohjalta erikseen sekä luokkakeskustelun että ryhmäkeskustelun ominaispiirteitä.

Luokkakeskustelua käsittelevä osa jatkaa opetustapatutkimuksen perinnettä uudesta näkökulmasta. Opetusta kuvataan siinä kielellisenä vuorovaikutuksena, tietojen siirtämisenä, kontrolloimisena ja prosessointina. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat opettajan ja oppilaiden diskurssi-roolit, vuorovaikutuksen ja monologiin perustuvan opetuksen suhde sekä varsinaisen opetuskeskustelun ja ohjailun suhde oppitunneilla. Erityistä huomiota tutkijat ovat kiinnittäneet opetuskeskustelun etenemiseen, opettajan kysymysstrategioihin ja oppilaan panokseen opetuskeskustelussa. Myös opetuksen kognitiivista tasoa on pyritty selvittämään.

Tutkimuksen tulokset tukevat jo aikaisempien - sekä suomalaisten että ulkomaisten - tutkimusten perusteella muodostunutta kuvaa opettajan voimakkaasti dominoivasta roolista koululuokan vuorovaikutuksessa. Näyttää siis siltä, että peruskoulu monista oppilaan aktivointiin tähtäävistä tavoitteistaan huolimatta korostaa edelleenkin yksipuolisesti opettajan tiedollista roolia. Tutkimuksen mukaan oppilailla ei ole juurikaan mahdollisuuksia osallistua tiedon esittämiseen tai prosessointiin. Varsinaisesta keskustelusta opetuksessa ei tutkijoiden mukaan voida puhua vaan opettajan ja oppilaan diskurssi-roolit ovat selvästi komplementaariset: opettajalla on tiedon esittäjän ja kysyjän sekä toiminnan johtajan rooli oppilaan jäädessä vastaajan asemaan. Lisäksi tutkimustulokset osoittavat opettajan johtavan roolin ja oppilaan reaktiivisen roolin keskustelussa vain vahvistuvan yläasteella, vaikka oppilaiden kognitiiviset kyvyt ja keskustelutaidot ovat kehittyneemmät kuin ala-asteella. Tutkimusraportin kolmannessa osassa esitetyt oppilaiden ryhmäkeskustelujen analyysit osoittavatkin oppilaiden kyllä pystyvän sisällöllisesti ja kognitiivisesti korkeatasoisiin keskusteluihin sekä omaehtoiseen keskustelun johtamiseen ja ohjaamiseen.

Kielenopettajan kannalta ehkä kiintoisin osa tutkimusraportista on juuri ryhmäkeskustelujen kuvaus. Tekijät ovat pyrkineet valitsemaan lähtökohdikseen sellaisia näkökulmia, jotka ovat merkityksellisiä sekä ryhmätyön ja ryhmäkeskustelun kehittämisen kannalta että oppilaan aktiivisen osallistumisen lisäämiseen tähtäävän tutkimuksen kannalta. Pienryhmäkeskusteluissa oppilaat keskustelivat ilman opettajaa kolmen-viiden hengen ryhmissä opetussuunnitelmaan liittyvistä aiheista ja ongelmista (esim. rotusorto, mainonta, huumeongelmat). Keskustelujen onnistumisen katsottiin riippuvan ensisijaisesti valitusta teemasta ja siitä, että oppilailla oli omakohtaisia tietoja ja kokemuksia aihepiiristä.

Tutkijat toteavat ryhmäkeskustelun olevan opetusmuoto, jossa oppilaan suhde tietoainekseen on aktiivisempi kuin luokkakeskustelussa. Keskustelun käyttö opetuksessa edellyttää kuitenkin täsmällistä suunnittelua, tavoitteiden tarkkaa

määrittelyä ja ohjausta. Pedagogisten sovellusten osalta ryhmäkeskustelua koskeva tutkimus - ja kehitystyö on vasta alussa. Tältä suunnalta voimme odottaa virikkeitä myös kielenopetuksen kehittämiseen.

Sirkka Laihiala-Kankainen

Stanisław Ignacy Witkiewicz:

"NARKOTYKI - NIEMYTE DUSZE"

Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1975

Język polski to język ojczysty 37 milionowego społeczeństwa polskiego, to język wielu milionów Polaków rozsianych po całym świecie (USA, Wielka Brytania, RFN, Włochy, ZSRR). Należy on wewnątrz języków słowiańskich do grupy zachodnio-słowiańskiej. Tradycja piśmiennictwa polskiego jest stara, sięga roku 1136, w którym została wydana "Bulla gnieźnieńska" zawierająca pierwsze polskie wyrazy. Tych kilka informacji to gwoździ przypomnienia, iż Mikołaj Rey zwany ojcem języka polskiego rzekł absolutną prawdę, iż "Polacy nie gęsi też swój język mają".

Można wymienić wiele świetnych nazwisk pisarzy polskich, których dzieła lepiej lub gorzej znane są światu. Jedną z przeszkód w dobrym poznaniu oryginałów jest słaba znajomość języka polskiego wśród niepolskich czytelników. Nad czym ubolewam niezmiernie!

Jedną z ciekawszych i bardzo kontrowersyjnych postaci w literaturze polskiej jest Stanisław Ignacy Witkiewicz (1885 - 1939) - dramaturg, filozof, malarz, krytyk i teoretyk sztuk, polemista. O Witkiewiczu powiedziano i napisano dużo, ale na pewno nie wszystko i na pewno niewiele tutaj w Finalndii. Pozwolę sobie więc na kilka uwag, aby przybliżyć tego interesującego autora tym wszystkim, którzy o nim nigdy nie słyszeli. Spróbuje to uczynić omawiając niektóre problemy "Niemytych dusz" St. I. Witkiewicza.

Witkiewicz w swojej twórczości daje apokaliptyczną wizję świata, przed którą nie można się obronić. Poszukujący absolutnej prawdy, uciekający przed normalnością życia i zachłystując się nim pełnią swojej osobowości, próbuje dotrzeć w

"Niemytych duszach" do społeczeństwa "przed którym bronić się i uciekać ongiś w młodości." "Niemyte dusze" są jak sam autor przyznaje pełne "pomieszczenia" i zaadresowane do inteligentnego czytelnika. Książka jest w pewnym stopniu apologią psychoanalizy Freuda i typologii charakterów Kretschmera. Stanowią one witkiewiczowski fundament w próbie zrozumienia siebie samego, innych i całego społeczeństwa. Witkiewicz próbuje rozwiązać problem istnienia i współistnienia jednostki w grupie, rozpatruje jej możliwości szczęśliwego bytu w społeczeństwie. Wskazuje na przyczyny niepowodzeń i podkreśla niedoskonałość człowieka zmuszając go jednocześnie do myślenia, do poszukiwania dróg "oczyszczania dusz", a tym samym do samodoskonalenia się. Teoria Witkiewicza jest prosta: będzie dobrze nam wszystkim, gdy człowiek pozna najpierw samego siebie, zada sobie trud przeanalizowania siebie jako struktury, zależnej od wielu czynników (m.in. biologiczno-psychicznych), bo nie ma nic gorszego jak tkwienie w niewiedzy i głupocie. Zaczynając od "szczotkowania" własnej "niemytej duszy" zwraca się do inteligentnego czytelnika o uczyńnię tego samego, gwarantując pełnię wzajemnego zrozumienia oraz komfort psychiczny. Teoria nie do wzgardzenia i dziś!

Witkiewiczowska koncepcja kultury, jaką szkicuje również w "Niemytych duszach" chroni jednostkę, jej wolność i niezależność. Bieg współczesnych autorowi zdarzeń szedł na przekór jego mniemaniom i postulatam. Zewsząd docierał zmasowany tupot zdyscyplinowanych zbiorowisk, które dla Witkiewicza były zapowiedzią nadchodzących kolektywów, w których o losach człowieka świata i kultury decydować będą nie genialne jednostki, lecz zbiorowości. Był to dlań ostateczny kres i katastrofa wolności, sztuki i cywilizacji. Przemiany zachodzące w społeczeństwie, ich kontynuacja doprowadza wg Witkiewicza do 1) zaniku religii, 2) samobójstwa filozofii, 3) upadku sztuki. "Niemyte dusze" nie są ani rozprawą psychologiczną ani wypracowaniem historycznym. Witkacy nie sili się na odkrywczość w tych dziedzinach, był przecież filozofem i dlatego ciekawe jest zastosowanie psychoanalizy jako metody pozwalającej zrozumieć swój naród i jego problemy. Zrozumienie teraźniejszości i planowanie przyszłości bez popełniania starych błędów może nastąpić poprzez wkroczenie w daleką przeszłość "pacjenta", poprzez dotarcie do załączków dręczącej go choroby, a więc do historycznych wykazów. Witkiewiczowska próba analizy polskiego społeczeństwa jest pełna bolesnej prawdy, o której by warto i dzisiaj pamiętać, aby lepiej zrozumieć dzień współczesny.

Książka mimo swego katastrofizmu zawiera akcenty optymizmu, które nie ujdą uwadze wnikliwego czytelnika. Nie miejsce i sposób na wynotowanie wszystkich myśli zawrtych w eseju "Niemyte dusze", bo jest w nim "tyle zagadnień, ile zdań." Pozostaje mi pogratulować dobrego wyboru tym, którzy sięgną po "Niemyte dusze."

Witkiewicz's Essay "Ungewaschene Seelen" ist eine kurze und sehr persönliche Analyse der Charaktertypologie von Kretschmer und der freudschen Psychoanalyse. Diese bilden nach Witkiewicz die Grundlage für das Verstehen des eigenen Ichs, des anderen Menschen der ganzen Gesellschaft. Der Autor beleuchtet das Problem des menschlichen Daseins in der Gruppe, er analysiert die Möglichkeiten einer glücklichen Existenz des Individuums innerhalb der Gesellschaft. Witkiewicz's Kulturkonzeption, wie er sie auch in den "Ungewaschenen Seelen" erläutert, schützt den Einzelmenschen, seine absolute Freiheit und Unabhängigkeit. Die Kollektivierungsepoche des Lebens und der Kultur sei ein "Verbot des Kunstverfalls, des Glaubensschwundes und des Selbstmordes der Philosophie." Witkiewicz gibt uns auf wirklich interessante Weise eine historisch-literarische Analyse des Schicksals seiner Nation. Sein Buch ist auch ein Versuch seiner Verständigung und Versöhnung mit der Gesellschaft.

In Beziehung auf die Form sind die "Ungewaschenen Seelen" ein Meisterstück des gegenwärtigen Essays. Die Sprache ist bissig-witzig und enthält für den Autor typische Neubildungen.

Denen, die sich zur Lektüre von St. I. Witkiewicz's "Ungewaschenen Seelen" entschließen, kann zu einer guten Wahl gratuliert werden.

Mirosława Kudyba-Lindell

Stanisław Ignacy Witkiewicz, Pseudonym Witkacy, geb. am 24. Febr. 1885 in Krakau, gestorben in Jeziory bei Dąbrowica (= Dubrowiza Ukrain. SRR) am 18. Sept. 1939, Schriftsteller und Maler. Haupttheoretiker der avangardistischen Maler- und Dichterguppe "Formiści". Beging nach dem Einmarsch der Deutschen Selbstmord. Schrieb etwa 30 Theaterstücke, die Vorläufer des absurden Theaters sind, theoretische Arbeiten und Kultur-pessimistisch-utopische Romane, u.a. "Die Pragmatiker" (Dr., 1920), "Narr und Nonne" (Dr., 1925), "Abschied vom Herbst." *)

*) Meyers neues Lexikon, Band 8: Te-Zz, Bibliographisches Institut Mannheim/Wien/Zürich, Meyers Lexikonverlag, Mannheim 1981.

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

Suomen kielistudioyhdistys r.y. järjestää
kaikille kieltenopettajille

KIELISTUDIOPÄIVÄN

Lauantaina 7.11.1987 (huom! aika muuttunut aiemmin ilmoitetusta)
Lahden kauppakorkeakoulussa, Ståhlberginkatu 4.

OHJELMA

- klo 9.00-10.15 Ilmoittautuminen
- 10.15-12.00 Rolf Söderström (Oy UREX, Porvoo)
Kuva - opetuksen tuki - vai este
- 12.00-13.30 Lounas
- 13.30-14.30 Elsa Törmälehto (Linnankosken lukio, Porvoo)
Tekstinkäsittelyohjelma opettajan apuna
- 14.30-16.00 Raili Virtamo ja Pia Niittylä (Malmin kauppakorkeakoulu,
Helsinki)
Eräitä ratkaisuja studion videotyöskentelyssä (ruotsin
ja englannin ohjelmien kannalta)

Rinnakkaisohjelmaksi klo 13.30-14.30 Erkki Satopää: Workshop (teknisiä
vihjeitä lähinnä studionhoitajille)

Ilmoittautuminen yhdistyksen sihteerille Pia Niittylä, Haltianpolku 4 A 20,
04440 Järvenpää, 2.11.87 mennessä. Osallistumismaksu 30 mk maksetaan paikan
päällä. Osallistuminen ei edellytä jäsenyyttä.

AFinLan SYYSSYMPOSIUM pidetään tänä vuonna Helsingissä 20.-
21.11.1987 yliopiston päärakennuksessa Fabianinkatu 33.

Teemana on

KIELEN KÄYTTÄMISEN JA YMMÄRTÄMISEN ONGELMIA

OHJELMA

Perjantaina 20.11., luentosali 1.

- klo 14.00-14.15 Symposiumin avaus
- 14.15-15.15 ELLEN BIALYSTOK: Learning to read and reading
problems
- 15.15-15.45 DOROTHY ECONOMOU: Modality: expressing inter-
personal feelings
- kahvitauko
- klo 16.30-17.00 EIJA VENTOLA: Kun kommunikation pitäisi edetä,
mutta...Suomalaisen vaikeuksia englan-
ninkielisessä puhetilanteessa
- 17.00-17.30 PIRKKO RAUDASKOSKI & ELISE KÄRKKÄINEN:
Englannin opiskelijat keskustelutilan-
teessa - voiko vaikeuksia ennakoida
- 17.30-18.00 PEKKA HIRVONEN: Amerikansuomalaisten englantia:
parempien ja huonompien puhujien kielen
eroja

illallinen ja AFinLan hallituksen kokous

Lauantaina 21.11, luentosali 2.

- klo 10.00-10.30 ANNELI KAUPPINEN: Tieteen yleistajuistamisen
ongelmia
- 10.30-11.00 PIRJO RANTALAINEN: Luettavuustestit ja oppi-
kirjojen kielen luettavuus
- 11.00-11.30 LIISA LAUTAMATTI: Voiko koulukirjojen tekstejä
ymmärtää?
- 11.30-12.00 LEENA LAURINEN: Merkityssuhteet peruskoulun
didaktiikan kouluoppimisen mallissa

lounastauko

- klo 13.15-13.45 VALMA YLI-VAKKURI: Suomalainen puhuttelu
- 13.45-14.15 SAULI TAKALA: Oppilasnäkökulma koulukirjoit-
tamiseen
- 14.15-14.45 ANU KLIPPI: Sanaton - vaan ei viestintäkyvytön

kahvitauko

- klo 15.30-16.00 SONJA TIRKKONEN-CONDIT: Tekstin tulkinta kää-
nösprosessin osana
- 16.00-16.30 ORVOKKI HEINÄMÄKI: Kielen prosessointivihjeitä

AFinLan vuosikokous ja symposiumin päätössanat

TERVETULOJA !

Osallistumismaksu on 50 mk. Ilmoittautumislomakkeen (ks. Kielikes-
kusuutisten edellinen numero) tai vapaamuotoisen ilmoittautumisen
voit lähettää osoitteella: Leena Laurinen, Yleisen psykologian lai-
tos, Ritarikatu 5, 00170 Helsinki.

NEUVOSTOLIITON KULTTUURI- JA TIEDEKESKUS

järjestää venäjän kielen opettajille seminaarin
intensiiviopetuksesta 21.-22.11.1987

Alustavan ohjelman mukaan seminaarissa luennoivat neuvostoliittolaiset asiantuntijat G.A. Kitaigorodskaja ja E.A. Golstjan. Seminaarissa kuullaan myös suomalaisten opettajien kokemuksia intensiivimenetelmien soveltamisesta kieltenopetukseen.

Ennakkotietojen mukaan dos. Kitaigorodskaja vieraillee mm. seuraavissa laitoksissa: 23.-24.11. Tamppeen yliopistossa ja kääntäjänkoulutuslaitoksessa, 25.-26.11. Jyväskylän yliopistossa, 27.-28.11. Abo Akademiassa ja 1.12. Helsingin yliopistossa.

VIDEOFILMEJÄ VENÄLÄISESTÄ KANSANOMAISESTA KÄSITYÖTAITEESTA

Työryhmä: Genrietta Lantsova (Irkutsk), Inkeri Vehmas-Lehto (Kouvola) sekä Pekka Pulkkila ja Kari Koskell (Helsingin yliopiston TV-laitos)

Filmit ovat venäjänkielisiä, kielellisesti eivät alkeistasoa. Niissä kerrotaan venäläisestä käsityötaiteesta ja näytetään esineistöä. Filmit jakautuvat selvästi jaksoihin, joita voi käyttää myös erikseen:

Filmi I (n. 23 min.)

- johdanto,
- Matrjoškat,
- Hohloman puuesineet,
- Palehin lakkaminiatyrit

Filmi II (n. 18 min.)

- Dymkan savilelut
- Zostovon tarjottimet
- Pavlovo-Posadin huivit

Filmejä voi tilata osoitteesta Helsingin yliopisto, TV-laitos, Mannerheimintie 172, 00280 Helsinki. Puh. 90-473 5381.

Hinta: TV-laitoksen kopiointipalkkio 200 mk/filmi + videokasetin hinta.

Mukana tulee käsikirjoitus.

Goethe-Institut Helsinki

Kulturinstitut der Bundesrepublik Deutschland
Mannerheimintie 20 A · SF-00100 Helsinki · ☎ 641614

Das Goethe-Institut bietet Stipendien für folgende Seminare an

Deutschlehrer an allgemeinbildenden und an beruflichen Schulen

A 1	Erlebte Landeskunde	26.06.-09.07.88	Bonn
A 2	Erlebte Landeskunde	03.07.-16.07.88	Rothenburg
A 3	Erlebte Landeskunde	16.07.-30.07.88	Berlin
C 1	Literatur im Unterricht	17.07.-30.07.88	Göttingen
A 4	Erlebte Landeskunde	30.07.-13.08.88	Berlin
C 2	Unterrichtsanalyse	31.07.-13.08.88	München
A 5	Erlebte Landeskunde	31.07.-20.08.88	Göttingen
A 6	Erlebte Landeskunde	14.08.-27.08.88	Hamburg
A 7	Erlebte Landeskunde	16.08.-31.08.88	Bremen

Deutschlehrer an Hochschulen und in der Erwachsenenbildung

A 8	Erlebte Landeskunde	02.07.-16.07.88	München
C 3	Literatur im Unterricht	03.07.-16.07.88	Augsburg
A 9	Erlebte Landeskunde	03.07.-23.07.88	Freiburg
A 10	Erlebte Landeskunde	30.07.-13.08.88	Bremen
C 4	Video im Unterricht	16.08.-31.08.88	München

Deutschlehrer an Universitäten und Hochschulen

B 1	Der Roman der letzten 20 Jahre	31.07.-13.08.88	Passau
-----	--------------------------------	-----------------	--------

Deutschlehrer an Wirtschaftsfachschulen, Handelsschulen und Wirtschaftsfakultäten der Hochschulen

D 3	Erlebte Landeskunde-Wirtschaft	03.07.-16.07.88	Düsseldorf
-----	--------------------------------	-----------------	------------

Bewerber sollen - sehr gute Deutschkenntnisse haben
- nicht älter als 55 Jahre sein
- in den letzten 4 Jahren kein Stipendium der Bundesrepublik Deutschland bekommen haben
- die Reisekosten an den Seminarort tragen

Weitere Informationen und Bewerbungsformulare

Goethe-Institut Mannerheimintie 20 A 00100 Helsinki 90 - 641 614	Goethe-Institut Hämeenkatu 14 C 33100 Tampere 931 - 28 982	Goethe-Institut Yliopistonkatu 8 D 70 20110 Turku 921 - 322 989
---	---	--

Bewerbungsschluß 06.02.1988 bei Auni Wihuri
Pormestarinrinne 8 B 41
00160 Helsinki

Stipendien zur Teilnahme an Informationsseminaren in Berlin

I 1	07.02.-13.02.88	I 14	24.07.-30.07.88
I 2	14.02.-20.02.88	I 15 A	24.07.-30.07.88
I 3	20.03.-26.03.88	I 16	31.07.-06.08.88
I 4 L	03.04.-09.04.88	I 17 L	31.07.-06.08.88
I 5	19.06.-25.06.88	I 18	07.08.-13.08.88
I 6	26.06.-02.07.88	I 19 A	07.08.-13.08.88
I 7 A	26.06.-02.07.88	I 20	14.08.-20.08.88
I 8	03.07.-09.07.88	I 21	21.08.-27.08.88
I 9 L	03.07.-09.07.88	I 22	28.08.-03.09.88
I 10	10.07.-16.07.88	I 23	02.10.-08.10.88
I 11 A	10.07.-16.07.88	I 24	09.10.-15.10.88
I 12	17.07.-23.07.88	I 25	04.12.-10.12.88
I 13 L	17.07.-23.07.88		

A = Aufbauseminar und L = LiteratOURseminar: Nur für Deutschlehrer, die bereits an einem Grundseminar teilgenommen haben

Bewerber sollen

- gute deutsche Sprachkenntnisse haben
- aktiv Recherchen und ausgedehnte Erkundungsgänge unternehmen
- die Reisekosten selbst tragen
- nach Teilnahmebestätigung DEM 50,- als Anmeldegebühr zahlen

Bewerbungsschluß für	I 1- 4	I 5 - 22	I 23-25
	15.11.87	06.02.88	01.07.88

Weitere Informationen und Bewerbungsformulare

Goethe-Institut Mannerheimintie 20 A 00100 Helsinki 90 - 641 614	Goethe-Institut Hämeenkatu 14 C 33100 Tampere 931 - 28 982	Goethe-Institut Yliopistonkatu 8 D 70 20110 Turku 921 - 322 989
---	---	--

INTERNATIONALE HOCHSCHULFERIENKURSE FÜR GERMANISTIK (IHFK)
AN UNIVERSITÄTEN UND HOCHSCHULEN IN DER DDR 1988I. IHFK für Germanisten, Deutschlektoren, Deutschlehrer und Übersetzer

KURSORTE und -TERMINE: Berlin (6.-26.7.), Weimar (8.-28.7., 30.7.-19.8.), Dresden (3.-23.7.), Halle (3.-23.7.), Leipzig (6.-26.7.), Karl-Marx-Stadt (10.-30.7.)

KURINHALTE: Vorträge, Kolloquien, Seminare, Arbeitsgemeinschaften zu Problemen der deutschen Sprache und Methodik des Fremdsprachenunterrichts sowie zur DDR-Literatur, Sprach- und phonetische Übungen, Exkursionen zu kulturhistorisch bedeutsamen Stätten, Schriftstellerlesungen, Theater-, Konzert- und Filmbesuch, Aussprachen mit Persönlichkeiten des kulturellen und wissenschaftlichen Lebens

UNTERBRINGUNG: Studentenwohnheim (Berlin, Dresden, Halle, Karl-Marx-Stadt)
Hotel oder Privatquartier (Weimar)
Privatquartier (Leipzig)

KURSPREIS: 325,- US-Dollar

II. IHFK für Studenten der Germanistik

KURSORTEN und -TERMINE: Berlin (6.-26.7.), Weimar (8.-28.8.), Leipzig (2.-22.8.), Ilmenau (4.-24.7.), Rostock (9.-29.7.) Magdeburg (11.-31.7.), Greifswald (10.-30.7.)

KURSIHALTE: Sprachunterricht in kleinen Gruppen, Vorträge und Seminare zur deutschen Literatur, zu sprachwissenschaftlichen Problemen sowie zu Fragen der Kultur-, Wissenschafts- und Kunstentwicklung in der DDR, Exkursionen zu kulturhistorisch bedeutsamen Stätten, Begegnungen mit Wissenschaftlern, Künstlern und Schriftstellern, Theater-, Konzert- und Filmbesuche, Treffen mit Kommilitonen

UNTERBRINGUNG: Studentenwohnheim

KURSPREIS: 280,- US-Dollar, Ausnahmen Berlin und Weimar: je 325,- US-DOLLAR

Interessenten werden gebeten, Wünsche nach Prospekten, näheren Auskünften usw. an folgende Anschrift zu richten:

Karl-Marx-Universität
Herder-Institut
Leitstelle "Deutsch im Ausland"
Lumumbastraße 4
Leipzig
DDR-7022

RELC REGIONAL SEMINAR

Materials for Language Learning and Teaching: New Trends and Developments

Singapore, 11-15 April 1988

THE SOUTHEAST ASIAN MINISTERS OF EDUCATION ORGANIZATION (SEAMEO) REGIONAL LANGUAGE CENTRE (RELC) WILL HOLD ITS 23RD REGIONAL SEMINAR, 11-15 APRIL 1988, IN SINGAPORE. THE THEME OF THE SEMINAR IS "MATERIALS FOR LANGUAGE LEARNING AND TEACHING: NEW TRENDS AND DEVELOPMENTS".

THE OBJECTIVES OF THE SEMINAR ARE:

- * TO REVIEW THE THEORETICAL CONCEPTS UNDERPINNING THE DESIGN AND DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MATERIALS IN RECENT YEARS
- * TO SURVEY THE SIGNIFICANT TRENDS IN THE DESIGN, PRODUCTION AND USE OF INSTRUCTIONAL MATERIALS OF ALL KINDS (PRINT AS WELL AS NON-PRINT)
- * TO HELP EDUCATIONAL ADMINISTRATORS AND TEACHERS IN DEVELOPING GUIDELINES FOR THE EVALUATION AND SELECTION OF INSTRUCTIONAL MATERIALS
- * TO STUDY THE EFFECT THAT NEW DEVELOPMENTS IN THE DESIGN AND PRODUCTION OF INSTRUCTIONAL MATERIALS MAY HAVE ON TEACHER EDUCATION AND LANGUAGE TEACHING METHODOLOGY

FURTHER INFORMATION AND INVITATIONS TO PARTICIPATE IN THE SEMINAR CAN BE OBTAINED FROM THE FOLLOWING ADDRESS:

DIRECTOR
(ATTENTION: CHAIRMAN
SEMINAR PLANNING COMMITTEE)
SEAMEO REGIONAL LANGUAGE CENTRE
RELC BUILDING
30 ORANGE GROVE ROAD
SINGAPORE 1025
REPUBLIC OF SINGAPORE

Language Teaching Unit

Brisbane College of Advanced Education

Offering courses in
ESL/EFL and Applied Linguistics and
research and consultancy in the
second language area

The Language Teaching Unit of the Brisbane College of Advanced Education promotes the second language area through award and non-award courses, research and consultancy. It offers a wide variety of courses in English as a Second or Foreign Language and in applied linguistics to Australian residents and overseas students. It plays an important role in facilitating the entry of foreign students into Brisbane College of Advanced Education.

Courses available in English as a Second or Foreign Language include:

- General English courses (all proficiency levels)
- English for Overseas Trained Professionals (for Australian residents only)
- English for Professional Purposes
- English for Academic Purposes
- Vacation courses
- English-and-Tourism Packages

Courses in applied linguistics include:

- Language Testing
- Advanced Studies in Second Language Teaching Methods
- Foundations of TESOL
- A variety of short courses in aspects of second language teaching methods

Staff of the Language Teaching Unit have extensive experience in research and consultancy. Research interests have included language testing, syllabus design, methodology, language policy making, multicultural education, language teacher education, and many other aspects of applied linguistics and second language teaching. Consultancy activities have included frequent inservice education programs for language teachers, development of courses, proficiency profiles, large scale program development and evaluation, language laboratory evaluation, the formation of language centres, syllabus design, methodology and language-policy making at the institutional, state, national and international levels. Enquiries are welcomed on these and other research and consultancy topics.

Further Information

For further information, contact the Language Teaching Unit at the following address:
 Language Teaching Unit,
 Brisbane College of Advanced Education,
 Mount Gravatt Campus,
 PO Box 82,
 Mount Gravatt, Queensland 4122, Australia,
 Telephones: (61) (07) 343 0895
 (61) (07) 343 0775
 (61) (07) 343 0796
 Telex: CABCAE 145355
 Fax: (61) (07) 352 8529

Courses in Applied Linguistics and Second Language Teaching

Foundations of Teaching English to Speakers of Other Languages

STUDENTS: This course is intended for persons (not necessarily teachers) who want an introduction to how to teach a language, specifically English as a Second or Foreign Language. It is especially suitable for Australians intending to go overseas for some purpose and expecting to be involved incidentally in teaching English. Persons wishing to help non-English speaking friends or neighbours will also find the course useful.

DURATION: This 50-hour course may be taken either full-time over two weeks or part-time over ten weeks.

DATES:

23 November - 5 December 1987 (full-time)
 1-12 February 1988 (full-time)
 4-15 July 1988 (full-time)
 28 November - 10 December 1988 (full-time)
 21 March - 27 May 1988 (part-time, five hours per week, evenings)
 16-27 January 1989 (full-time)
 26 June - 7 July 1989 (full-time)
 4-15 December 1989 (full-time)
 20 March - 26 May 1989 (part-time, five hours per week, evenings)

CONTENT: The content of the course has been selected to emphasise the most basic practical knowledge and skills needed in language teaching.

Content includes:

- A. Basic issues (nature of language and language learning)
- B. Teaching skills (teaching pronunciation, grammar, vocabulary, functions, macroskills, culture, testing, identifying needs, planning a course, using materials and resources)
- C. Teaching materials (sources and selection)
- D. The profession (including sources of assistance)

FEES:

1987 \$335 (Full-time)
 1988 \$430 (Full-time) or (Part-time)
 \$470 (Full-time for overseas students)

Advanced Studies in Second Language Teaching Methods

THE COURSE: This 12-week course is designed to meet the needs of persons wishing to update their knowledge of the principles and practices of second or foreign language teaching. Units studied include:

Theoretical and Descriptive Linguistics of English: a theoretical study of the nature of language and English grammar, aspects of English requiring particular attention in an ESL/EFL course, and how to analyse the needs of ESL learners.

Psychology and Psycholinguistics: an investigation of the social, psychological and psycholinguistic factors that determine how language is learned and the implications for teaching.

Methodology and Materials: a rational overview of methodology in which the fundamental theoretical considerations are related to ESL/EFL teaching. Emphasis is on the practical implications for teaching and for materials development.

Special Study: this is a supervised, individual study program with emphasis on reading, investigation and research which relate to the particular needs or interests of the student.

Practical Experience: this unit involves both the observation of TESL methods in practice and practical teaching experience in the classroom.

Need-related English Tuition: this is a needs-related unit designed to improve the student's spoken English, reading speed, academic writing and general proficiency in English for teaching purposes.

Interstate Visits: students visit language centres in Brisbane, Sydney and Adelaide to observe their administration and operation. This is not included in the course fees and overseas students are advised to include an open booking Brisbane-Sydney-Adelaide-Brisbane on their international tickets.

PARTICIPANTS: Participants should have some experience of teaching a second or foreign language. It is preferred that teachers already have had some basic training in applied linguistics/second language teaching, but others are also invited to apply.

DATES:
1 August - 21 October 1988
31 July - 20 October 1989

FEES:
\$3,720 (1988)

Language Testing

THE COURSE: This is an intensive course designed for teachers already qualified and experienced in second language teaching. It does not provide basic training in language teaching but gives language teachers a high level of specialist skill in language testing. It provides a thorough understanding of the theory, principles and practices of language testing; introduces relevant statistical procedures; reviews available literature and tests; provides extensive practice in all forms of testing; and considers their application to language teaching programs, their assessment and their evaluation. Particular attention is given to all test types and their construction, including indirect (e.g., multiple choice, objective tests), semi-direct (e.g., cloze, dictation, white noise), and direct (e.g., proficiency rating scales such as ASLPR, FSI, ACTFL).

This is an intensive course involving 5 hours of lectures and seminars each day for eight weeks together with related study activities. The eight weeks are divided into two 4-week modules, either one module or, preferably, both modules which may be taken.

Module One:

Unit 1: Principles and Resources (24 hours) This unit considers the theories and principles that underlie language testing and includes attention to the nature of language, language learning, modern teaching methods and the history and principles of language testing.

Unit.2: Language Tests (73 hours) This core unit examines in detail all significant test types, their nature, purpose, application, construction, formal test characteristics (e.g. validity, reliability, etc.), their interpretation and possible uses. It includes test categories such as indirect-semidirect-direct, analytic-synthetic and ad hoc-linguistic-behavioural. Participants will develop skills in preparing and using all types of tests.

Module Two:

Unit 3: Survey of Literature and Resources (15 hours) This unit surveys the literature on testing and the published tests available.

Unit 4: Testing Other Things (30 hours) This unit considers the testing of things other than language itself that are relevant to language learning and teaching including, for example, aptitude, attitude, motivation, cultural understanding, anomie, etc.

Unit 5: Basic Statistics for Language Teachers (40 hours) This unit aims to familiarise teachers with basic statistical procedures used in language teaching research and in processing test results. Relevant computer programs will be introduced and opportunities provided to develop basic computing skills.

Unit 6: Using Tests (15 hours) This unit reviews the use of all test types relating them to the purposes which they most effectively serve and the contexts in which they are to be used.

DATES: The course is offered in the two months prior to Christmas each year. In 1987, 1988 and 1989, the dates are:

Module One: 2-27 November 1987,
31 October-24 November 1988
30 October-24 November 1989
Module Two: 30 November-23 December 1987,
28 November-23 December 1988
27 November-22 December 1989

FEES: There are no application fees but a 25% deposit on the tuition fees must be paid before enrolment is confirmed with the rest payable by the first day of the course. Fees will be refunded only in the event of cancellation of the course by the College.

The fees for 1987 and 1988 are as follows:

	Australians	Overseas Students
1987		
One Module	\$1,100	\$1,250
Whole Course	\$1,900	\$2,100
1988		
One Module	\$1,250	\$1,450
Whole Course	\$2,100	\$2,500

HANASAARI • HANAHOLMEN

ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus

kulturcentrum för Sverige och Finland

02100 Espoo

puh. 461 566 tel.

02100 Esbo

SYKSY 1987

- 4.—7.10. Ruotsalais-suomalainen nukketatteriseminaari yhteistyössä Pohjola-Norden ry:n ja Ungdomsföreningsrörelsens Barnförbund UBF:n kanssa
- 26.9.—1.10. Nykysuomen tehokurssi ruotsinsuomalaisille yhteistyössä Tukholman Suomitalon kanssa
- 9.10. Juhlaseminaari Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliiton RSKL:n 30-vuotisen toiminnan johdosta yhteistyössä Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliiton RSKL:n kanssa
- 10.—11.10. Ruotsinopettajien kulttuuriviikonloppu yhteistyössä Suomen Ruotsinopettajat ry:n ja Tukholman Suomitalon kanssa Kulttuuripäivät pidetään Suomitallissa
- 10.—11.10. Työelämän vaatimukset ruotsinopetuksessa — seminaari työväen- ja kansalaisopistojen ruotsinopettajille yhteistyössä Pohjoismaisen kieli- ja tiedotuskeskuksen, Ruotsin suurlähetystön sekä Kansalais- ja Työväenopistojen Liitto ry:n kanssa
- 12.—16.10. Leirikoulu II — lukiolaisille Fagerstasta Ruotsista ja Jämsästä Suomesta yhteistyössä Pohjola-Norden ry:n ja Förningen Nordenin kanssa

- 2.—4.11. Alueellinen kulttuurihallinto Pohjoismaissa yhteistyössä Alueellisen taidehallinnon virkamiehet ry:n kanssa
- 11.—12.11. Pohjoismaiset tiedotuspäivät ammattikoululaisille yhteistyössä Pohjola-Nordenin nuorisoliitto ry:n kanssa
- 16.11. Suomi ennen vaaleja ja niiden jälkeen — seminaari ajankohtaisista kysymyksistä
- 21.—22.11. Norja ja tanska naapurikielen opetuksessa yhteistyössä mm. Pohjoismaisen kieli- ja tiedotuskeskuksen, Suomen Ruotsinopettajat ry:n, Norjan suurlähetystön sekä Tanskan suurlähetystön kanssa
- 30.11.—1.12. 1800-luku Ruotsin ja Suomen historiassa yhteistyössä Suomalais-ruotsalaisen kulttuurirahaston kanssa
- 3.—4.12. Euroopan periferia vai Pohjolan valoa? — juhlaseminaari Ruotsin ja Suomen välisestä yhteistyöstä 1990-luvulle siirryttäessä yhteistyössä Suomalais-ruotsalaisen kulttuurirahaston kanssa
- 2.—6.12. Simultaanikurssi — ruotsalais-suomalainen kurssi pohjoismaisille tulkeille yhteistyössä Pohjoismaisen kieli- ja tiedotuskeskuksen kanssa
- 4.—6.12. Pohjoismainen tanssitutkimusseminääri yhteistyössä Pohjoismaisen tanssitaidekomitean kanssa

Ohjelmanmuutokset ja -lisäykset mahdollisia.

KEVÄT 1988

- 8.—10.1. Loppiaisseminaari "Kirjallisuuden ja kulttuurin merkitys ruotsinopetuksessa" yhteistyössä Pohjoismaisen kieli- ja tiedotuskeskuksen ja Svenska Institutetin kanssa seminaarin yhteydessä Torstein Bergmanin konsertti 8.1.
- 5.—7.2. Muistelmat, elämäkerrat ja kertojaperinne Pohjolassa yhteistyössä Pohjola-Norden ry:n, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran, Svenska litteratursällskapet i Finland'in ja Kirjailijakeskuksen kanssa
- 2.—4.3. Ruotsin Suomalaisen Opettajaliiton opintopäivät yhteistyössä Ruotsin Suomalaisen Opettajaliiton kanssa
- 7.—8.4. Ruotsi naapurimaana — tiedotuspäivät lukiolaisille yhteistyössä Pohjola-Nordenin nuorisoliitto ry:n kanssa
- 9.—10.4. Ruotsinopetus ammattikouluissa yhteistyössä Pohjoismaisen kieli- ja tiedotuskeskuksen ja Ammattikasvatustalituksen kanssa
- 15.—17.4. Vanhusten huollon uudet tuulet yhteistyössä Pohjola-Norden ry:n kanssa
- 20.—21.4. Ruotsin elokuvapäivät kuntien kulttuuri- ja nuorisosihteereille yhteistyössä Walhallan-pohjoismaisen elokuvan Suomen näyttämö ry:n kanssa
- 25.—29.4. Leirikoulu kuulovammaisille koululaisille Espoon kuulovammaisten koulusta ja Manilla-koulusta Tukholmasta
- 24.—29.5. Pohjoismainen teatterifestivaali yhteistyössä ITI:n ja Nordiska Teaterunionin kanssa

Ohjelmanmuutokset ja lisäykset mahdollisia.

HANASAAREN YHTEYSHENKILÖT

Kulttuurikeskuksen tavoitteena on edistää Ruotsin ja Suomen keskinäistä tuntemusta sekä lisätä maiden välisiä yhteyksiä.

Hanasaaren toimintaa koskeviin kysymyksiin vastaavat mielellään mm. seuraavat henkilöt:

Ann Sandelin, johtaja

Anna-Maija Marttinen, toiminnanjohtaja

Stina Kontro, talouspäällikkö
(äitiyslomalla 28.9.—)

Peter Valkama, vt. talouspäällikkö
(21.9.—)

Ann-Christin Kautto, myyntisihteeri
(äitiyslomalla 5.10.—)

Mari Matveinen, vt. myyntisihteeri
(1.9.—)

Lisbet Olsson, kirjastonhoitaja

Anja Syrjä, kulttuurisihteeri
(äitiyslomalta 1.12)

Jaana Ristolainen, vt. tiedotussihteeri
(—30.11.)

ENGLISH SUMMARY

In the editorial Liisa Löfman discusses the role of research in the work of the language centres. Although their main function is language teaching, the language centres could profit from research into, for example, the teaching ESP, testing and teaching methods. Some research work has already been done although the conditions have not been very favourable. The Language Centre for Finnish Universities arranges a research seminar at the Konnevesi Biological Station 3.-4.12.1987 with the purpose of looking into the possibilities and prerequisites for research at the language centres.

Liisa Kurki-Suonio, visiting researcher at the Language Centre for Finnish Universities, discusses the possibilities of research in a language centre. She suggests some areas of research whose results could be applied directly to language centre teaching; these include, for example, needs analyses, the integration of foreign and native language instruction, the teaching of vocabulary, the special problems in teaching "exotic" languages or Finnish for foreigners (contrastive studies) and the teaching of writing in a foreign language, particularly scientific writing. Cooperation in producing teaching materials is today a standard procedure; research work could also be organized along these lines as research projects.

Pirjo Väänänen from the Jyväskylä College of Technology reports on a work seminar for Finnish teachers of German in Lübeck, arranged by Deutsche Auslandsgesellschaft. A team of seven teachers spent ten days in the city and made a one and a half hour long video film on one of its harbours, Vorwerker Hafen. They interviewed several persons working there and filmed the work of dockers, stevedores, forklift operators and supervisors. The team felt that this kind of a work seminar offered the best possible opportunity for further training for teachers of German for professional purposes, and that it also was a most satisfying personal experience.

Christina Heltola from the Kouvola School of Translation Studies reports on a further training seminar "Aktuell Språkvård" arranged in Kouvola 28.-30.8.1987. The theme of the seminar was current trends in the preservation of the purity of language. Some 70 translators, interpreters and language teachers from Finland, Norway and Sweden attended the seminar.

Peter Starmans from the Export Institute in Helsinki reports on a further training seminar for Finnish teachers of German for professional purposes held at the

Technical University of Dresden, 5.-12.9.1987. Seventeen teachers took part in the seminar comprising lectures on linguistics, language teaching, and German culture as well as group work on different themes. A comprehensive cultural programme was also arranged: visits to museums, exhibitions, and theatres, and excursions to Meissen and Freiburg. Both the seminar and the visits were well organized and most informative both linguistically and culturally.

Jean-Pierre Dépée reports on a seminar "Practical Applications in Teaching French for Specific Purposes" arranged by the Language Centre for Finnish Universities in cooperation with the Bureau D'Action Linguistique (B.A.L.). Mme Mireille Darot, researcher and teacher from B.E.L.C., gave a talk on the exploitation of text analysis in teaching French for specific purposes, after which the participants worked in groups analysing authentic official documents and discussing their utilization in teaching. They were also introduced to the French videotext system, Minitel, through which it is possible to acquire all kinds of information from France (the use of Minitel in Finland is fairly inexpensive). The organizers had also arranged a comprehensive book exhibition "French for specific purposes".

Liisa Löfman discusses the rise in the production costs of teaching materials which has led to a rise in their prices. She mentions several factors which contribute to the formation of the prices: printing costs alone may rise to tens of thousands of marks each month. In order not to burden students with extra costs, the Language Centre for Finnish Universities will set up a mail-order service at the beginning of the spring term; by ordering materials directly from the Centre the students do not have to pay commissions charged by the book stores. It has also been decided to charge printing costs of trial editions so that they do not have to be added to the price of the final edition, and charge higher prices on materials sold to institutions outside the universities. It is hoped that these measures will help keep prices reasonable.

The development of language centre data base has been started in cooperation with the Department of Computer Science at Jyväskylä University. The aim of the project is to create a data base which contains information on teachers (who teachers what to whom and where) and language courses (type, target group, objectives, length, materials etc.). This information could then be used for various research and administrative purposes in all the language centres.

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN JOHTOKUNTA 1.1.1986 - 31.12.1987

Varsinaiset jäsenet

Lehtori Mirja Attila
Helsingin yliopiston kielikeskus

Lehtori Helinä Koivisto
Tampereen yliopiston kielikeskus

Prof. Christer Laurén
Vaasan korkeakoulu
Ruotsin kielen laitos

Prof. Jaakko Lehtonen
Jyväskylän yliopisto
Viestintätieteiden laitos

Johtaja Pirkko Lehtinen
Oulun yliopiston kielikeskus

Yritarkastaja Leena Pirilä
Opetusministeriö

Prof. Kari Sajavaara
Jyväskylän yliopisto
Englannin kielen laitos

Tutkija Sinikka Koponen
Korkeakoulujen kielikeskus

Johtaja Liisa Löfman
Korkeakoulujen kielikeskus

Varajäsenet

Johtaja Marja Bendel
Tampereen teknillisen korkeakoulun
kielikeskus

Assistentti Liisa Aaltonen
Turun yliopiston kielikeskus

Språktjänstens föreståndare
Hans Nordström
Åbo Akademis Språktjänst

Dosentti Matti Leiwo
Jyväskylän yliopisto
Viestintätieteiden laitos

Lehtori Hilikka Stotesbury
Joensuun yliopiston kielikeskus

Suunnittelija Leena Luhtanen
Opetusministeriö

Apul.prof. Tapio Vaherva
Jyväskylän yliopisto
Kasvatustieteen laitos

Tutkija Eva May
Korkeakoulujen kielikeskus